

Evaluatie Subsidieregeling Bewonersinitiatieven

Eindrapport

Uitgebracht in opdracht van de provincie Gelderland

Amersfoort, 12 februari 2018

Bureau Bartels B.V.
Postbus 318
3800 AH Amersfoort
Stationsplein 69
3818 LE Amersfoort
T 033 – 479 20 20
info@brtls.nl
www.bureaubartels.nl



Inhoud

1. Inleiding	1
1.1 Achtergrond	1
1.2 Doelstelling evaluatie	1
1.3 Aanpak	2
1.4 Leeswijzer	3
2. Kenmerken regeling bewonersinitiatieven	4
2.1 Inleiding	4
2.2 Achtergrond en modaliteiten regeling bewonersinitiatieven	4
2.3 Bereik regeling	6
2.4 Verloop gehonoreerde en afgewezen projecten	8
3. Informatievoorziening en inhoud regeling	10
3.1 Inleiding	10
3.2 Informatievoorziening	10
3.3 Inhoud regeling	13
4. Uitvoering van de regeling	16
4.1 Inleiding	16
4.2 Aanvraagproces	16
4.3 Ervaringen met afwijzing aanvraag	22
4.4 Informatieverplichtingen deelnemers	24
5. Wensen aanpassingen regeling bewonersinitiatieven	26
5.1 Inleiding	26
5.2 Behoeften aan wijzigingen inhoud en uitvoering regeling	26
6. Toepasbaarheid PxQ-systematiek	30
6.1 Inleiding	30
6.2 Gelijksortige activiteiten	30
7. Conclusies en bouwstenen voor de toekomst	34
7.1 Inleiding	34
7.2 Samenvattende conclusies	34
7.3 Bouwstenen voor de toekomst	37
Bijlage I. Geraadpleegde sleutelpersonen	42

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Het bevorderen van de **leefbaarheid** en **sociale samenhang** in wijken, dorpen en steden vormt een belangrijke beleidsprioriteit voor de **provincie Gelderland**. Om invulling te geven aan deze beleidsambitie ondersteunt de provincie onder andere bewonersinitiatieven op dit terrein. De provincie doet dit langs verschillende sporen. Zo heeft de provincie Gelderland subsidie verstrekt aan de zogenoemde 'Leefbaarheidsalliantie Gelderland'. Deze alliantie, die bestaat uit een viertal Gelderse organisaties¹, kan bewoners inhoudelijk ondersteunen bij het ontwikkelen van projecten waarmee de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeterd wordt. De Leefbaarheidsalliantie Gelderland opereert daartoe vanuit een viertal regionale teams.

Verder heeft de provincie Gelderland de **regeling 'Ondersteuning bewonersinitiatieven op het gebied van sociale samenhang'** in het leven geroepen. In het navolgende duiden we deze regeling kortweg aan als 'de (subsidie)regeling bewonersinitiatieven' of 'de regeling'. Met de regeling bewonersinitiatieven kunnen projecten van bewoners, die zich richten op het verbeteren van de leefbaarheid en de sociale samenhang in de woonomgeving, financieel ondersteund worden². Het subsidiepercentage vanuit deze regeling bedraagt 75% en de maximale subsidie € 24.999,-.

Hoewel de regeling zich dus richt op kleinere subsidieaanvragen, dienen aanvragen wel te voldoen aan meer algemene voorwaarden en richtlijnen die van toepassing zijn voor subsidieregelingen van de provincie Gelderland. In de afgelopen periode hebben de provincie Gelderland en de Leefbaarheidsalliantie Gelderland dan ook regelmatig **signalen** 'uit het veld' ontvangen over de relatief zware administratieve lasten c.q. informatieverplichtingen die gepaard gaan met deze regeling. Samenhangend hiermee kon tot nu toe maar een deel van de aanvragen voor deze regeling gehonoreerd worden en moesten diverse aanvragen afgewezen worden.

In het licht van het bovenstaande bestond er bij de provincie Gelderland behoefte aan een **evaluatie** van de regeling bewonersinitiatieven. Aan Bureau Bartels is gevraagd om deze evaluatie uit te voeren. In deze rapportage doen we verslag van de bevindingen daarvan.

1.2 Doelstelling evaluatie

Een belangrijk doel van de evaluatie was om vast te stellen hoe betrokkenen de huidige inhoud en uitvoering van de regeling ervaren en tegen welke knelpunten zij daarbij aanlopen. Samenhangend daarmee diende de evaluatie ook de mogelijkheden te verkennen om tot een reductie van de (administratieve) lasten respectievelijk optimalisering van de ondersteuning aan aanvragers te komen. De centrale **doelstelling** van de evaluatie was in feite dan ook om tot een beantwoording van de volgende vraag te komen:

Wat zijn de ervaringen met de inhoud en uitvoering van de regeling bewonersinitiatieven en welke input levert dit op voor verlichting van het aanvraagproces respectievelijk voor optimalisering van de ondersteuning aan aanvragers?

¹ Namelijk Zorgbelang Gelderland, Spectrum, partner met elan, de Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland (DKK) en Plattelandsjongeren Gelderland.

² Dit is de oorspronkelijke doelstelling van de regeling. Verderop zal blijken dat deze doelstelling recent is aangepast (zie hoofdstuk 2).

Uit deze doelstelling blijkt dat in de evaluatie een **drietal thema's** rondom de regeling bewonersinitiatieven centraal heeft gestaan, namelijk:

- i. Ervaringen met inhoud en uitvoering.
- ii. Kansen voor vereenvoudiging aanvraagproces.
- iii. Mogelijkheden voor optimalisering ondersteuning aanvragers.

In het navolgende schema hebben we per thema enkele voorbeelden gegeven van punten waaraan aandacht is geschonken in de evaluatie.

Schema 1.1 Voorbeelden aandachtspunten evaluatie per thema

Ervaringen met inhoud en uitvoering <ul style="list-style-type: none">▪ Duidelijkheid subsidieregels▪ Beoordeling modaliteiten regeling▪ Ervaringen met aanvraagprocedure
Kansen voor vereenvoudiging aanvraagproces <ul style="list-style-type: none">▪ Behoeften aan aanpassingen aanvraagprocedure▪ Kansen voor reductie administratieve lasten▪ Haalbaarheid PxQ-systematiek
Optimalisering ondersteuning aanvragers <ul style="list-style-type: none">▪ Vergroten bekendheid ondersteuningsopties aanvragers▪ Optimaliseren ondersteuning aanvragers▪ Verhelderen inhoud en voorwaarden regeling

1.3 Aanpak

Voor de uitvoering van de evaluatie hebben we een aantal onderling samenhangende activiteiten uitgevoerd. We zijn gestart met het verrichten van **deskresearch**. Daartoe hebben we diverse typen schriftelijke en digitale bronnen geanalyseerd. Voorbeelden hiervan zijn de subsidieregels die van toepassing zijn voor de regeling bewonersinitiatieven, voorlichtingsmateriaal dat rondom de regeling ingezet is en relevante websites.

Om zicht te krijgen op de vraag of de PxQ-systematiek³ zinvol toegepast kan worden bij de regeling bewonersinitiatieven hebben we **ruim 45 aanvragen bestudeerd** die ten tijde van de evaluatie gehonoreerd waren. Daarbij zijn we nagegaan of bepaalde typen activiteiten regelmatig voorkomen in projectaanvragen en, zo ja, of de betreffende activiteiten (redelijk) vergelijkbaar zijn (ook qua kosten).

Verder hebben we voor de evaluatie ook verschillende **typen partijen geraadpleegd** die op uiteenlopende wijzen betrokken zijn bij de regeling bewonersinitiatieven. Enerzijds hebben we **sleutelpersonen** geconsulteerd die vanuit een meer overall perspectief zicht hebben op – of een rol vervullen bij – de regeling bewonersinitiatieven. Zo hebben we zes functionarissen van de provincie Gelderland geraadpleegd die in beleidsmatige zin verantwoordelijk zijn voor de regeling bewonersinitiatieven dan wel betrokken zijn bij de uitvoering van deze regeling. Daarnaast hebben we een provinciale vertegenwoordiger geconsulteerd om na te gaan of lering te trekken valt van een vernieuwde aanvraag- en beoordelingsprocedure bij een recent ingevoerde subsidieregeling op het gebied van cultuur en erfgoed. Ook hebben we gesprekken gevoerd met een zestal

³ Daarmee wordt bedoeld dat voor bepaalde typen activiteiten qua subsidie een 'lump sum' bedrag wordt verstrekt.

vertegenwoordigers van partijen die onderdeel uitmaken van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland. Bijlage I bevat een overzicht van de door ons geraadpleegde sleutelpersonen.

Anderzijds hebben we voor de evaluatie ook **aanvragers** geraadpleegd. Daarbij hebben we gedifferentieerd naar aanvragers waarvan de aanvraag gehonoreerd ('deelnemers') respectievelijk afgewezen ('afgewezenen') is. Tabel 1.1 verschaft inzicht in het aantal deelnemers en afgewezenen dat we geraadpleegd hebben en de respons die we behaald hebben bij deze respondentgroepen.

Tabel 1.1 Aantal geraadpleegde deelnemers en afgewezenen en respons

Aspect	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
<i>Bruto aantal</i>	43	31	75
▪ Na herhaalde pogingen niet bereikt	13	6	19
<i>Netto aantal</i>	30	25	55
▪ Non-respons	1	4	5
Respons (absoluut)	29	21	50
Respons (relatief)	97%	84%	91%

De resultaten van bovenstaande tabel duiden op een (zeer) grote bereidheid van aanvragers om deel te nemen aan de evaluatie.

1.4 Leeswijzer

De opbouw van dit rapport is als volgt. In het volgende hoofdstuk beschrijven we allereerst op hoofdlijnen de inhoud en uitvoering van de regeling bewonersinitiatieven. Dit biedt houvast om de resultaten van de evaluatie, die in de daaropvolgende hoofdstukken gepresenteerd worden, beter te kunnen interpreteren. Ook gaan we in dit hoofdstuk in op zaken zoals de belangstelling voor de regeling, het honoreringspercentage en het financieel beslag.

In hoofdstuk 3 beschouwen we allereerst de informatievoorziening rondom de regeling bewonersinitiatieven. Verder schenken we in dit hoofdstuk ook aandacht aan de vraag hoe uiteenlopende typen partijen de inhoud van deze regeling beoordelen. Vervolgens verleggen we in hoofdstuk 4 de aandacht naar de uitvoering van de regeling. Daarbij gaan we met name ook in op de ervaringen die verschillende typen betrokkenen opgedaan hebben met de aanvraag- en beoordelingsprocedure. Hoofdstuk 5 staat in het teken van de wensen die aanvragers, maar ook andere typen betrokkenen, hebben waar het gaat om de inhoud en uitvoering van de regeling bewonersinitiatieven. In hoofdstuk 6 presenteren we de resultaten van onze analyses over de toepasbaarheid van de PxQ-systematiek voor de regeling bewonersinitiatieven. We ronden af met hoofdstuk 7. In dit hoofdstuk presenteren we enerzijds de samenvattende conclusies en anderzijds, via het formuleren van aanbevelingen, die bouwstenen voor de toekomst die daaruit te destilleren zijn.

Ten slotte merken we nog op dat niet in alle tabellen de percentages optellen tot 100%. Aan de ene kant heeft dit te maken met het feit dat bij sommige vragen meerdere antwoorden mogelijk waren. Aan de andere kant kan er ook sprake zijn van afrondingsverschillen.

2. Kenmerken regeling bewonersinitiatieven

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren we achtergrondinformatie over de regeling bewonersinitiatieven. Daartoe schenken we in paragraaf 2.2 eerst aandacht aan de inhoud van deze regeling. Daarbij gaan we in op het doel van de regeling bewonersinitiatieven en de voorwaarden die van toepassing zijn om in aanmerking te komen voor subsidie. In paragraaf 2.3 focussen we op het bereik van de regeling. Daarbij zoomen we onder andere in op het aantal aanvragen dat gehonoreerd respectievelijk afgewezen is en het financiële beslag van de regeling. Ten slotte geven we inzicht in het verloop van de projecten die gehonoreerd zijn dan wel afgewezen werden voor de regeling bewonersinitiatieven.

2.2 Achtergrond en modaliteiten regeling bewonersinitiatieven

De regeling 'Ondersteuning bewonersinitiatieven op het gebied van sociale samenhang', gepubliceerd op 19 september 2016, is op 1 oktober van dat jaar ingegaan. Zoals in het inleidende hoofdstuk in feite al ter sprake kwam, is de (oorspronkelijke) **doelstelling** van de regeling om bij te dragen aan versterking van de leefbaarheid en sociale samenhang in wijken, dorpen en steden. Met leefbaarheid wordt in de context van de regeling bedoeld de mate waarin de sociale en fysieke leefomgeving aansluit bij de behoefte van inwoners. Sociale samenhang is in de doelstelling als volgt gedefinieerd, namelijk samenhang binnen bevolkingsgroepen en tussen bevolkingsgroepen, alsmede de relatie tussen burger en overheid.

Vanuit de regeling kunnen dan ook typen initiatieven worden ondersteund zoals het organiseren van beweegactiviteiten voor ouderen op buurtniveau, (moes)tuinieren in de buurt, bijeenkomsten over zingeving en levensbeschouwing organiseren voor problematische jongeren, het opzetten van zelfsturende educatieve sportgroepen voor vrouwen in een sociaal isolement, enzovoorts. Twee typen aanvragers zijn in de regeling gedefinieerd, die voor hun bewonersinitiatieven een beroep op de regeling kunnen doen, namelijk natuurlijke personen (waarbij sprake moet zijn van een samenwerkingsverband van ten minste vijf natuurlijke personen) en rechtspersonen (dus een vereniging, stichting of iets dergelijks).

Om voor subsidie vanuit de regeling bewonersinitiatieven in aanmerking te komen dienen projectaanvragen aan een aantal voorwaarden te voldoen. Schema 2.1 bevat enkele belangrijke voorbeelden daarvan zoals die ten tijde van de evaluatie golden.

Schema 2.1 Belangrijke voorwaarden regeling bewonersinitiatieven

Voorwaarde	Operationalisering
Bijdrage aan doel regeling	Bijdragen aan leefbaarheid* en sociale samenhang
Aard subsidiabele activiteiten	Het moet gaan om activiteiten, investeringen alleen subsidieabel zijn als zij noodzakelijk zijn voor de activiteiten Het mag niet gaan om een eenmalige activiteit (activiteit moet een bepaalde regelmaat hebben)
Steunniveau	75% van de subsidiabele kosten
Minimum projectomvang/subsidie	Minimale projectomvang: 13.333 euro Minimum subsidiebedrag: 10.000 euro
Maximale subsidie	24.999
Niet strijdig met lokaal beleid	Verklaring van geen bezwaar van gemeente
Wijze van uitkering subsidie	Na goedkeuring van project wordt subsidie uitgekeerd, er hoeft niet te worden verantwoord**
Projecttermijn	Project moet binnen twee jaar uitgevoerd zijn

* Leefbaarheid is later uit de doelstelling van de regeling gehaald, zie hieronder.

** Omdat het maximale subsidiebedrag onder 25.000 euro ligt, wordt conform het algemene subsidiekader van de provincie – Regels Ruimte voor Gelderland 2016 – een licht regime toegepast qua verantwoording.

De voorwaarden in schema 2.1 spreken grotendeels voor zich. Als toelichting kunnen we nog wel het volgende opmerken. Uit bovenstaand schema blijkt dat aanvragers een ‘verklaring van geen bezwaar’ van hun gemeente moeten overleggen. Daarmee wil de provincie Gelderland voorkomen dat zij eventueel initiatieven gaat ondersteunen die het gemeentelijk beleid ‘in de wielen rijden’. Bovendien wordt hiermee bereikt dat gemeenten zicht houden op initiatieven die vanuit haar burgers ontplooid worden.

Verder is het zo dat bij de subsidieregeling bewonersinitiatieven met name ‘aan de voorkant’ – bij het beoordelen van aanvragen – getoetst wordt of aanvragen aan de voorwaarden voldoen. Daarbij is enerzijds sprake van een inhoudelijke toets door medewerkers van de beleidsafdeling die verantwoordelijk is voor het beleidsterrein leefbaarheid en anderzijds van een subsidie-technische toets door de subsidieafdeling van de provincie (conform de regels zoals vastgelegd in het Besluit Ruimte voor Gelderland).

Vanwege het feit dat het maximale subsidiebedrag onder de 25.000 euro blijft, geldt voor de regeling bewonersinitiatieven een ‘licht’ regime voor de verantwoording. Aanvragen die gehonoreerd worden hoeven vervolgens voor de vaststelling van de subsidie in principe geen verantwoording af te leggen. Op het moment van goedkeuring van de aanvraag wordt de volledige subsidie dan ook beschikbaar gesteld aan de aanvrager. Dit past in het streven van de provincie om een eenvoudige en laagdrempelige regeling voor de doelgroep op te zetten. Wel geldt voor aanvragers de verplichting dat zij veranderingen in de uitvoering van hun project melden aan de provincie. Ook kan de provincie aanvragers vragen naar ‘bewijs’ over de uitvoering van hun projectactiviteiten. Ten slotte dienen aanvragers (de resultaten van) hun project op te nemen op de digitale Initiatievenkaart⁴. Ook daarmee kan zicht gehouden worden op de resultaten van de gehonoreerde aanvragen.

In de afgelopen periode zijn diverse **wijzigingen** doorgevoerd in de regeling bewonersinitiatieven. In het navolgende laten we aantal belangrijke voorbeelden daarvan de revue passeren.

⁴ Verderop blijkt dat deze verplichting niet altijd wordt nageleefd en tot de nodige verwarring leidt.

De eerste wijziging heeft betrekking op de **aanpassing** van de **doelstelling** van de regeling. Ruim een jaar na instelling van de regeling is bevordering van de leefbaarheid uit de doelstelling gehaald (en de doelstelling dus 'verengd' tot enkel het stimuleren van sociale samenhang)⁵. De achtergrond hiervan is dat in het eerste jaar van openstelling veel subsidieaanvragen voor uitsluitend fysieke investeringen⁶ werden ingediend, waarvan aan de kant van de provincie twijfels bestond of deze investeringen 'sec' wel een bijdrage leveren aan een grotere leefbaarheid. Met aanvragers ontstond hierover dan ook dikwijls discussie. Doordat in de definitie van de term 'leefbaarheid' wordt verwezen naar de fysieke leefomgeving van de mensen, was het voor de provincie in voorkomende gevallen lastig om aanvragen voor investeringsprojecten terzijde te schuiven en afwijzingen goed te onderbouwen.

In verlengde hiervan zijn gaandeweg de uitvoering van de regeling ook de **voorwaarden rondom investeringen** aangepast c.q. aangescherpt. Aanpassingen in onroerende goederen die niet noodzakelijk zijn voor het realiseren van de activiteiten zijn niet langer subsidiabel. Bovendien werden beheer en onderhoud van onroerende goederen uitgesloten van subsidie vanuit de regeling bewonersinitiatieven. Een andere reden om investeringen (grotendeels) uit te sluiten was de komst van een specifieke subsidieregeling voor fysieke investeringen in gemeenschapsvoorzieningen (zoals dorpshuizen). Aanvragen die hierop betrekking hebben kunnen sinds kort 'doorgeleid' worden naar die nieuwe provinciale regeling.

In het eerste jaar van de uitvoering bleken ook aanvragen te worden ingediend van activiteiten die al in meer of mindere mate 'lopend' waren. Dit terwijl de provincie beoogde om nieuwe activiteiten van bewoners te ondersteunen. Medio maart 2017 is daarom in de regeling de term 'initiatieven' vervangen door 'nieuwe initiatieven'. In de laatste wijziging van de regeling van 5 oktober 2017 is dit nog verder geoperationaliseerd: een activiteit waarvoor subsidie wordt aangevraagd mag op het moment van de aanvraag niet al zijn of worden uitgevoerd.

Bij de laatste wijziging van de regeling is ook de verplichting opgenomen dat het ondersteunde initiatief wordt vermeld op de **Initiatievenkaart** van de provincie. Doel daarvan is om andere bewoners(groepen) ertoe aan te zetten om met vergelijkbare projecten aan de slag te gaan. In de oorspronkelijke regeling was wel de voorwaarde opgenomen dat de subsidieontvanger verplicht is om publiciteit over het initiatief te verzorgen op sociale media, waaronder de eigen website of facebook-pagina en die van de provincie. De praktijk leerde echter dat de Initiatievenkaart zich niet 'vanzelf' vulde met informatie over ondersteunde initiatieven (zie ook verderop). Vandaar dat is besloten om vermelding op de Initiatievenkaart expliciet als verplichting in de regeling op te nemen.

2.3 Bereik regeling

Vanaf de start van de regeling heeft de provincie Gelderland jaarlijks een budget beschikbaar gesteld voor de regeling bewonersinitiatieven. Aanvragen voor deze regeling kunnen continu ingediend worden. In tabel 2.1 hebben we weergegeven hoeveel aanvragen in de afgelopen periode voor de regeling bewonersinitiatieven ingediend zijn en wat – ten tijde van de evaluatie – de 'status' van deze aanvragen was. Bij het totale aantal

⁵ Uit de gesprekken met betrokkenen van de Leefbaarheidsalliantie bleek dat deze wijziging van de doelstelling (nog) niet bij iedereen goed op het netvlies staat.

⁶ Zoals verbouwing van een dorpshuis, aanschaf van duo-fietsen, opknappen en uitbreiding van een schoolplein, installatie van een klimaatsysteem in een ontmoetingscentrum en de bouw van een plantenkas.

aanvragen merken we op dat er sprake kan zijn van ‘dubbelingen’. Aanvragen die in 2016 ingetrokken of afgewezen werden (bijvoorbeeld vanwege budgettaire redenen, zie verderop) en – in aangepaste vorm – in 2017 opnieuw werden ingediend, zijn zowel in 2016 als 2017 meegenomen.

Tabel 2.1 Aantal en ‘status’ aanvragen regeling bewonersinitiatieven, stand van zaken ultimo 2017

Aspect	(Okt.-dec.) 2016	2017	Totaal
Totaal aantal aanvragen	37	134	171
Aantal nog in behandeling	-	10	10
Aantal afgeronde beoordelingen	37	124	161
Aantal gehonoreerd (honorings-%)	13 (35%)	59 (48%)	72 (45%)
Aantal afgewezen of ingetrokken	24	65	89
Aantal bezwaarprocedures	-	5*	5**

* Stand van zaken 20 december 2017.

** Waarvan 3 bezwaarprocedures alsnog tot een positieve beschikking hebben geleid.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat op het moment van de evaluatie in totaal 171 aanvragen ingediend waren. Dit duidt erop dat de regeling bewonersinitiatieven duidelijk in een behoefte voorziet. Voor nagenoeg al deze aanvragen geldt dat (eind 2017) de beoordelingsprocedure afgerond was. In totaal 72 van deze aanvragen waren goedgekeurd. Dit komt dus neer op een honoreringspercentage van 45%. Dit illustreert nog eens, zoals in het inleidende hoofdstuk al ter sprake kwam, dat een aanzienlijk deel van de aanvragers te maken heeft gehad met een afwijzing van hun aanvraag (dan wel hun aanvraag ingetrokken hebben).

In 2016 zijn maar liefst 22 van de in totaal 37 ingediende aanvragen afgewezen. De helft hiervan werd afgewezen omdat deze projectinitiatieven om verschillende redenen niet binnen de regeling pasten⁷⁸. De andere helft werd om budgettaire redenen afgewezen. Op het moment van de beoordeling was het budget voor 2016 al uitgeput. Ondanks de positieve beoordeling werden de betreffende aanvragen alsnog afgewezen. Om toch subsidie vanuit de regeling bewonersinitiatieven te verkrijgen, moesten deze aanvragers hun aanvraag in 2017 opnieuw indienen. 10 van de 11 aanvragers hebben in januari 2017 opnieuw hun aanvraag ingediend (waarvan er uiteindelijk 7 zijn gehonoreerd).

In 2017 was het honoreringspercentage hoger dan in het eerste jaar, maar ook nu zijn tientallen aanvragen afgewezen of ingetrokken. Naast afwijzingen vanwege het feit dat het projectinitiatief niet binnen de regeling past of de projectactiviteiten niet subsidiabel zijn, is het ook voorgekomen dat een te hoog respectievelijk een te laag subsidiebedrag werd aangevraagd. Uit de gesprekken met provinciale medewerkers blijkt dat – doordat gebruik wordt gemaakt van het ‘standaard’ aanvraagformulier voor alle provinciale regelingen – subsidiebedragen konden worden ingevuld die buiten de range van minimaal 10.000 euro en maximaal 24.999 euro liggen⁹.

⁷ Bijvoorbeeld omdat het geen bewonersinitiatief is, inhoudelijk niet past of een voortzetting is van bestaande activiteiten.

⁸ We hebben ook getoetst of afwijzingen te maken hebben met onervarenheid van aanvragers. Hiervan bleek geen sprake. In totaal 80% van de aanvragers heeft aangegeven dat zij zelf dan wel een andere betrokkene bij het project ervaring hadden met het doen van subsidieaanvragen. Afgewezenen hadden wat dit aangaat nog wat meer ervaring dan deelnemers (86% versus 76%). Hieruit kan worden geconcludeerd dat de mate van ervarenheid met het doen van subsidieaanvragen geen verklaring vormt voor het wel of niet honoreren van aanvragen vanuit de regeling bewonersinitiatieven.

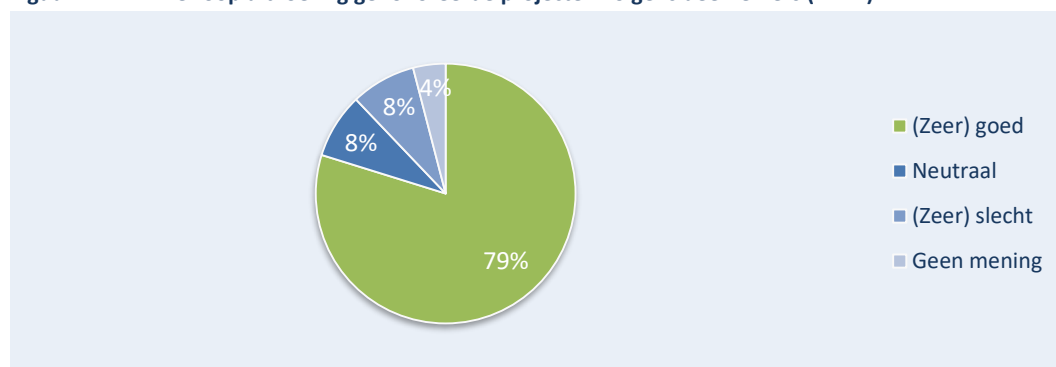
⁹ Met de introductie van het nieuwe aanvraagformulier begin 2018 is dit uitgesloten.

In 2017 zijn er geen afwijzingen vanwege budgetuitputting geweest. Dit heeft ermee te maken dat vanuit de provincie meer duidelijk is gecommuniceerd dat de kans op uitputting van het budget aanwezig is. Partijen die met name aan het eind van het jaar nog voornemens waren om een aanvraag in te dienen, zijn er in contacten op gewezen dat zij een risico liepen op een afwijzing vanwege budgettaire gronden. Zij kregen het advies om met hun aanvraag te wachten tot het nieuwe jaar.

2.4 Verloop gehonoreerde en afgewezen projecten

Zoals hiervoor aangegeven, hoeven deelnemers de besteding van de uitgekeerde subsidie niet te verantwoorden. Om de administratieve lasten beperkt te houden hoeven er geen inhoudelijke verslagen en financiële verantwoordingen te worden aangeleverd. Vandaar dat vanuit het administratieve systeem van de subsidieregeling ook geen zicht kan worden verkregen op het verloop van de gehonoreerde projecten¹⁰. Vandaar dat we bij het raadplegen van deelnemers onder andere nagegaan zijn hoe (in hun optiek) de uitvoering van de gehonoreerde projecten verloopt. Daarbij hebben vijf deelnemers aangegeven dat zij op het moment van de evaluatie nog met de uitvoering van hun project moeten starten. De resultaten van de overige 24 deelnemers hebben we in figuur 2.1 samengevat.

Figuur 2.1 Verloop uitvoering gehonoreerde projecten volgens deelnemers (N=24)



Uit bovenstaande figuur kan worden geconcludeerd dat de deelnemers over het algemeen (zeer) positief zijn over het verloop van de uitvoering van hun projecten. Slechts vier deelnemers waren dat niet en bestempelden de uitvoering van hun projecten als neutraal of zelfs (zeer) slecht. Zo speelde bij al deze deelnemers dat hun project vertraging heeft opgelopen. Bij een deelnemer had dit te maken met de uitloop van de keuring van speeltoestellen. Bij een andere deelnemer bleek het lastig om goede docenten te vinden voor de desbetreffende cursusactiviteiten. De andere twee deelnemers hebben de reden voor hun vertraging niet gespecificeerd.

Verloop afgewezen projecten

Bij de afgewezenen zijn we nagegaan hoe hun projectinitiatieven verlopen zijn nadat de aanvraag voor subsidie vanuit de regeling bewonersinitiatieven afgewezen was. In totaal zeven van deze respondenten (33%) hebben gemeld dat hun project niet in uitvoering is genomen. Verder hebben acht afgewezenen (38%) gemeld dat hun project wel in uitvoering is genomen, maar op een andere wijze dan voorzien was in de projectaanvraag voor de regeling bewonersinitiatieven, namelijk:

- kleinschaliger qua opzet (4 keer genoemd);

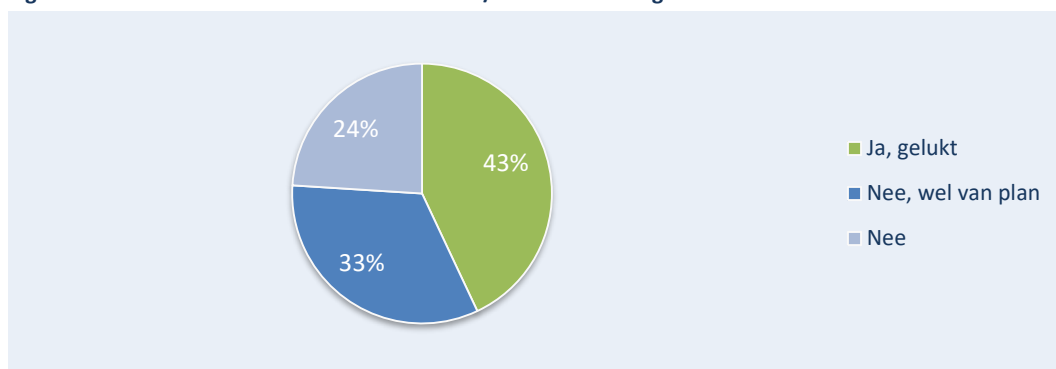
¹⁰ Verderop blijkt dat ook de Initiatievenkaart hier geen (volledig) zicht op geeft.

- later gestart (4);
- langere uitvoeringstermijn (3).

Ten slotte gaven zes afgewezenen (29%) aan dat hun project – ondanks het missen van de provinciale subsidie – conform het oorspronkelijke plan uitgevoerd is/wordt. Voor vier van deze afgewezenen speelde hierbij ook een rol dat zij anderszins subsidie voor hun project hadden verkregen dan wel voornemens waren om andere subsidie te verwerven. Deze uitkomst duidt erop dat het ‘free riders’ effect – projecten die ook zonder financiële steun in dezelfde vorm door zouden gaan – beperkt is geweest.

Aan de afgewezenen hebben we verder gevraagd of zij er in geslaagd zijn om andere subsidies of fondsen te verwerven voor het project dat zij voor de regeling bewoners-initiatieven ingediend hebben. Dit leverde het beeld op zoals weergegeven in figuur 2.2.

Figuur 2.2 Verwerven van andere subsidies/fondsen door afgewezenen



Het blijkt dat ruim vier op de tien afgewezenen andere middelen voor hun project heeft weten te verwerven. Dit duidt erop dat voor de desbetreffende projecten andere alternatieve financiële voorzieningen voorhanden zijn. In totaal 9 afgewezenen waren er in geslaagd om alternatieve financiering te verwerven, namelijk:

- van gemeente (5 keer genoemd);
- via andere stichtingen of particuliere fondsen (2);
- via andere partijen die bij het project betrokken zijn (2).

3. Informatievoorziening en inhoud regeling

3.1 Inleiding

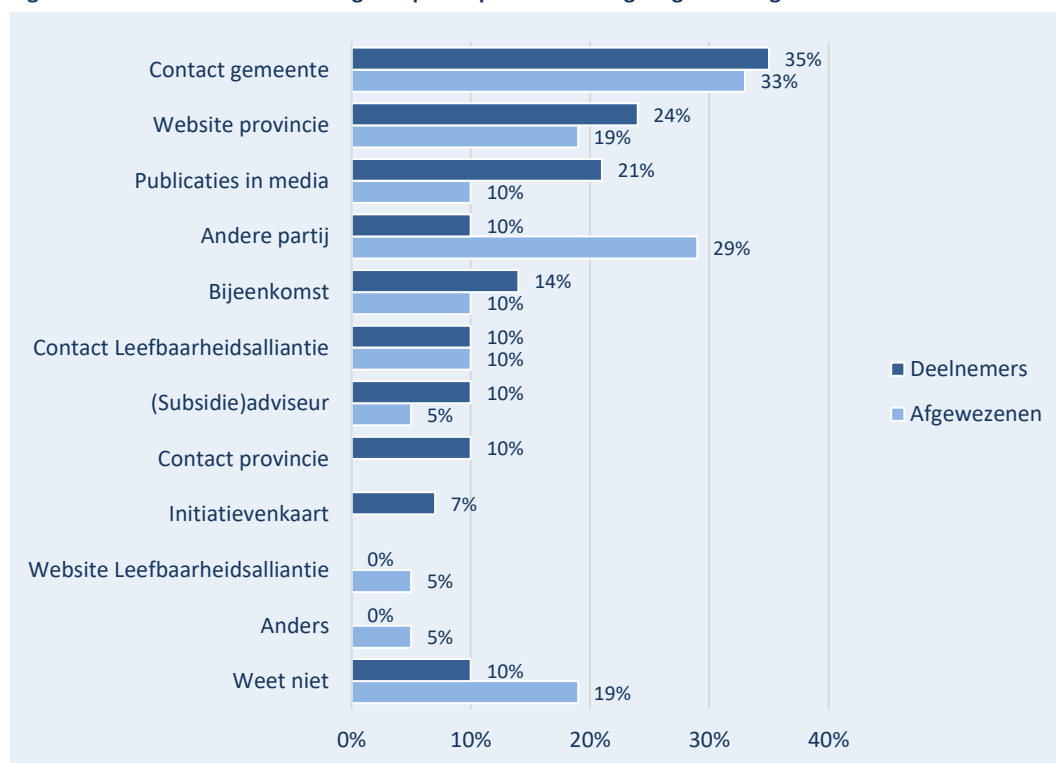
Zoals uit de titel van dit hoofdstuk al blijkt, staat in dit hoofdstuk een tweetal onderwerpen centraal. In paragraaf 3.2 zoomen we in op de vraag hoe verschillende typen betrokkenen de voorlichting en communicatie over de regeling bewonersinitiatieven beoordelen en welke ervaringen zij daarmee opgedaan hebben. In paragraaf 3.3 doen we in feite hetzelfde maar dan voor de voorwaarden (modaliteiten) van de regeling.

3.2 Informatievoorziening

Kanalen voor bereiken doelgroep

In de gesprekken met aanvragers zijn we nagegaan hoe zij **op het spoor** zijn **gekomen** van de **regeling bewonersinitiatieven**. In figuur 3.1 vatten we de resultaten van deze vraagstelling samen.

Figuur 3.1 Kanalen die aanvragers op het spoor van de regeling hebben gezet



De percentages tellen niet op tot 100% omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven.

Uit bovenstaande figuur kan een aantal conclusies worden getrokken. Allereerst zien we dat er over het algemeen geen grote verschillen tussen deelnemers en afgewezenen zijn waar het gaat om de kanalen die een rol hebben gespeeld om aanvragers op het spoor van de regeling te zetten. Voor beide typen aanvragers hebben relatief gezien gemeenten en (op enige afstand) de website van de provincie Gelderland een belangrijke rol gespeeld om hen te attenderen op de mogelijkheden van de regeling bewonersinitiatieven.

Verder is de vrij bescheiden rol van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland en van de Initiatievenkaart opvallend. Maar een beperkt deel van de aanvragers heeft via contacten met – of de website van – de alliantie dan wel de Initiatievenkaart de regeling bewonersinitiatieven in het vizier gekregen. Dit is opmerkelijk omdat het gaat om kanalen die mede

bedoeld zijn om (potentiële) aanvragers op het spoor van de regeling te zetten. Ook (subsidie)adviseurs blijken niet echt belangrijk te zijn bij het uitdragen van de regeling.

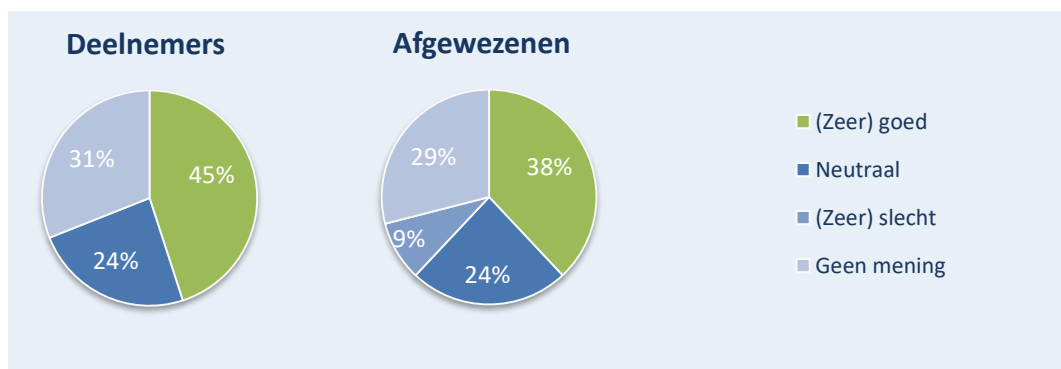
Het belangrijkste verschil tussen deelnemers en afgewezenen heeft betrekking op de rol die 'andere partijen' gespeeld hebben. Afgewezenen geven – in tegenstelling tot deelnemers – vrij regelmatig aan dat 'andere partijen' hen op het spoor van de regeling bewonersinitiatieven hebben gezet. Daarbij gaat het dan bijvoorbeeld om dorps-/wijkraden (2 keer genoemd), landelijke organisaties (twee keer genoemd), een privaat fonds, een wijkteam en een BSO-organisatie. Deelnemers blijken verder wat vaker dan afgewezenen via publicaties in de media te zijn bereikt.

Bij de bescheiden rol van de Leefbaarheidsalliantie merken we op dat deze alliantie ook geen formele taak heeft bij de uitvoering van de regeling. De alliantiepartijen zijn dan ook strikt genomen niet verantwoordelijk voor het actief uitdragen van de regeling naar de doelgroepen. Wel is het zo dat in de praktijk de subsidiemogelijkheid regelmatig ter sprake komt in contacten met bewonersinitiatieven (die zich bij hen melden)¹¹. Bij de provincie daarentegen leeft wel de verwachting dat de Leefbaarheidsalliantie 'actief de boer opgaat' voor het uitdragen van de ondersteuningsmogelijkheden. Zo is vanuit de Leefbaarheidsalliantie aangegeven dat vanuit de provincie verzoeken zijn gedaan in de richting van enkele regioteams, voor regio's die qua belangstelling achterliepen, om meer projectideeën toe te leiden naar de regeling bewonersinitiatieven.

Beoordeling wijze bekendheid

Figuur 3.2 geeft inzicht in de vraag hoe deelnemers en afgewezenen de wijze waarop er **bekendheid** aan de **regeling** is **gegeven** beoordelen.

Figuur 3.2 Beoordeling wijze waarop er bekendheid is gegeven aan regeling



Hoewel de verschillen niet heel groot zijn, zien we wel dat deelnemers wat positiever zijn in hun beoordeling van de wijze waarop er bekendheid aan de regeling is gegeven dan afgewezenen. Een aanzienlijk deel van de aanvragers had overigens niet echt zicht op de vraag hoe de regeling uitgedragen was. Dit verklaart ook dat meer dan de helft van de deelnemers en afgewezenen neutraal is in hun beoordeling over de bekendmaking van de regeling of zich geen mening kan vormen over deze vraag.

In totaal zeven deelnemers en eveneens zeven afgewezenen beoordelen de wijze waarop er bekendheid is gegeven aan de regeling bewonersinitiatieven als neutraal of (zeer) slecht. Bij deze respondenten hebben we de redenen voor deze beoordeling achterhaald.

¹¹ Daarbij zal een deel van deze bewonersinitiatieven daarvoor al wel via andere kanalen op de hoogte zijn gekomen van de subsidiemogelijkheden vanuit de regeling

Dit leverde het beeld op zoals in tabel 3.1 is weergegeven.

Tabel 3.1 Redenen neutrale/negatieve beoordeling aanvragers over wijze bekendheid regeling (N=14)

Reden neutraal of slecht	Keren genoemd	In percentage
Te weinig bekendheid aan gegeven	12	86%
Onduidelijk welke typen projecten ondersteund worden	3	21%
Onbegrijpelijk (ingewikkeld taalgebruik)	1	7%

De percentages tellen niet op tot 100% omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven.

We zien dat voor deze aanvragers een reden er uitspringt, namelijk dat er te weinig bekendheid is gegeven aan de regeling bewonersinitiatieven. Ook noemen enkele aanvragers nog dat het voor hen onduidelijk was welke projecten voor subsidie in aanmerking konden komen.

Duidelijkheid over subsidiabele projecten

Bij het raadplegen van aanvragers hebben we ook specifiek ingezoomd op de vraag of zij destijds bij het ontwikkelen van het projectvoorstel **duidelijk** op het netvlies hadden staan **welke typen projecten** in aanmerking konden komen voor **subsidie** vanuit de regeling. Tabel 3.2 bevat de resultaten van deze vraagstelling.

Tabel 3.2 Duidelijkheid over typen projecten die gesubsidieerd konden worden

Duidelijkheid projecten	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja, was duidelijk	83%	62%	74%
Deels wel, deels niet	17%	14%	16%
Nee, was onduidelijk	-	19%	8%
Geen mening	-	5%	2%
Totaal	100%	100%	100%

We zien dat bijna driekwart van de aanvragers destijds – naar eigen zeggen – goed zicht had op de typen projecten die subsidiabel zijn vanuit de regeling bewonersinitiatieven. Daarbij is wel sprake van verschillen tussen deelnemers en afgewezenen. Voor deelnemers valt dit aandeel namelijk hoger uit dan voor afgewezenen. Voor een op de vijf afgewezenen was het niet helder welke typen projecten subsidiabel waren, iets wat er mede debet aan kan zijn geweest dat hun aanvraag uiteindelijk afgewezen is.

Uit het voorgaande volgt dus dat het destijds voor een aantal aanvragers (deels) onduidelijk was welke projecten voor subsidie in aanmerking komen vanuit de regeling. Bij deze aanvragers zijn we nagegaan **wat** hierin dan **onduidelijk was**. Daarbij zijn de volgende punten meer dan eens genoemd:

- wat onder leefbaarheid verstaan dient te worden (4 keer genoemd);
- wanneer investeringen subsidiabel zijn (4)¹²;
- dat het om collectieve activiteiten dient te gaan (2).

Uit de gesprekken met de provinciale vertegenwoordigers blijkt dat er sprake is van een 'worsteling' in het uitdragen van welk type projecten zij graag vanuit de regeling bewonersinitiatieven wil ondersteunen. Zo werden de nodige investeringsprojecten ingediend, terwijl de provincie vooral wilde inzoomen op het ondersteunen van activiteiten.

¹² Verderop blijkt dat het uitsluiten van investeringsprojecten door een deel van de respondenten niet werd gewaardeerd (zie tabel 3.3).

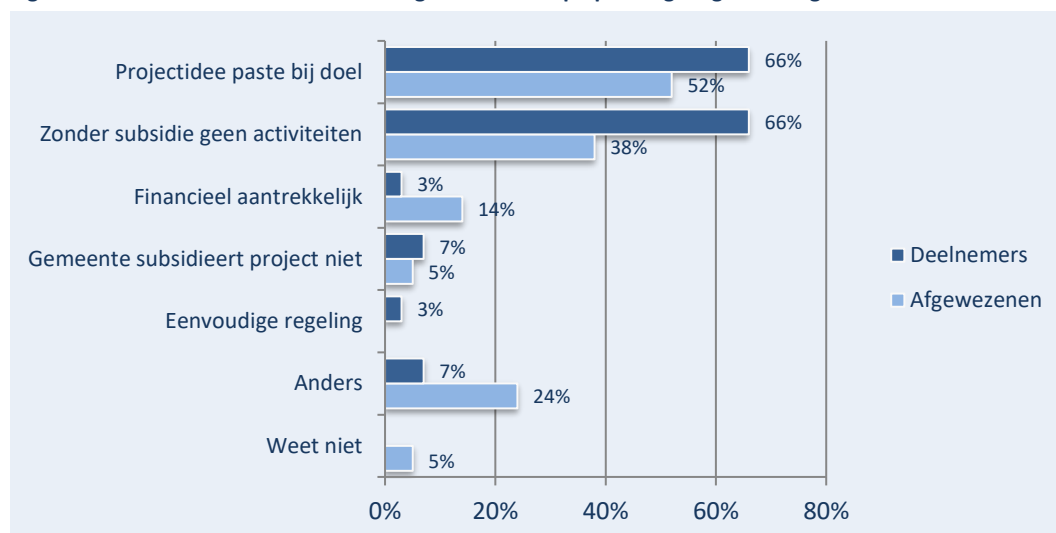
Om 'pure' investeringsprojecten uit te kunnen sluiten, zijn tussentijdse wijzigingen in de regeling doorgevoerd (zie vorige hoofdstuk). Recentelijk is een nieuwe, provinciale subsidieregeling voor (fysieke) aanpassingen van gemeenschapsvoorzieningen geïntroduceerd waarmee investeringsprojecten alsnog ondersteund kunnen worden. Volgens gesprekspartners vanuit de Leefbaarheidsalliantie kan door een toeleiding van investeringsprojecten naar deze nieuwe regeling een betere inhoudelijke aansluiting van projectaanvragen op de regeling bewonersinitiatieven worden gerealiseerd. Voorwaarde is in hun optiek dan wel dat het onderscheid tussen beide regelingen aan de hand van concrete voorbeelden helder wordt gemaakt.

3.3 Inhoud regeling

Achtergronden aanvragen

Bij het raadplegen van deelnemers en afgewezenen hebben we aandacht besteed aan de vraag wat voor hen belangrijke **overwegingen** waren om een **beroep op de regeling** te doen. Figuur 3.3 verschaft hier inzicht in.

Figuur 3.3 Redenen waarom aanvragers een beroep op de regeling hebben gedaan



De percentages tellen niet op tot 100% omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven.

We zien dat twee redenen eruit springen. Allereerst heeft meer dan de helft van zowel de deelnemers als afgewezenen aangegeven dat hun projectidee goed aansloot bij het doel van de regeling. Een tweede belangrijke reden was dat aanvragers met financiële ondersteuning vanuit de regeling in staat waren om activiteiten te ontplooiën die anders niet opgepakt hadden kunnen worden. Dit argument heeft vooral bij deelnemers een belangrijke rol gespeeld.

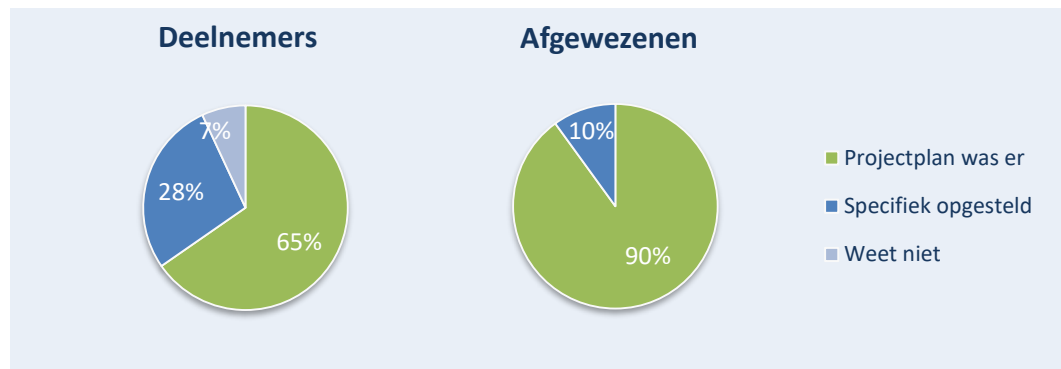
Aan de andere kant zien we dat redenen zoals 'weinig administratieve lasten' en 'een eenvoudige regeling' niet of nauwelijks worden genoemd door aanvragers (dit terwijl de provincie juist een eenvoudige en toegankelijke regeling voor ogen had). Dit heeft er waarschijnlijk mee te maken, zoals later nog zal blijken, dat diverse aanvragers de regeling als lastig en/of de administratieve lasten daarvan als hoog ervaren.

Bestaand versus nieuw projectplan

Verder hebben we ook getoetst of aanvragers hun projectplan **specifiek ontwikkeld** hebben voor de regeling bewonersinitiatieven of dat zij dit **plan** daarvoor **al hadden**. In

figuur 3.4 vatten we de resultaten van deze vraagstelling samen.

Figuur 3.4 Mate waarin regeling aanvragers aangezet heeft tot ontwikkeling projectplan

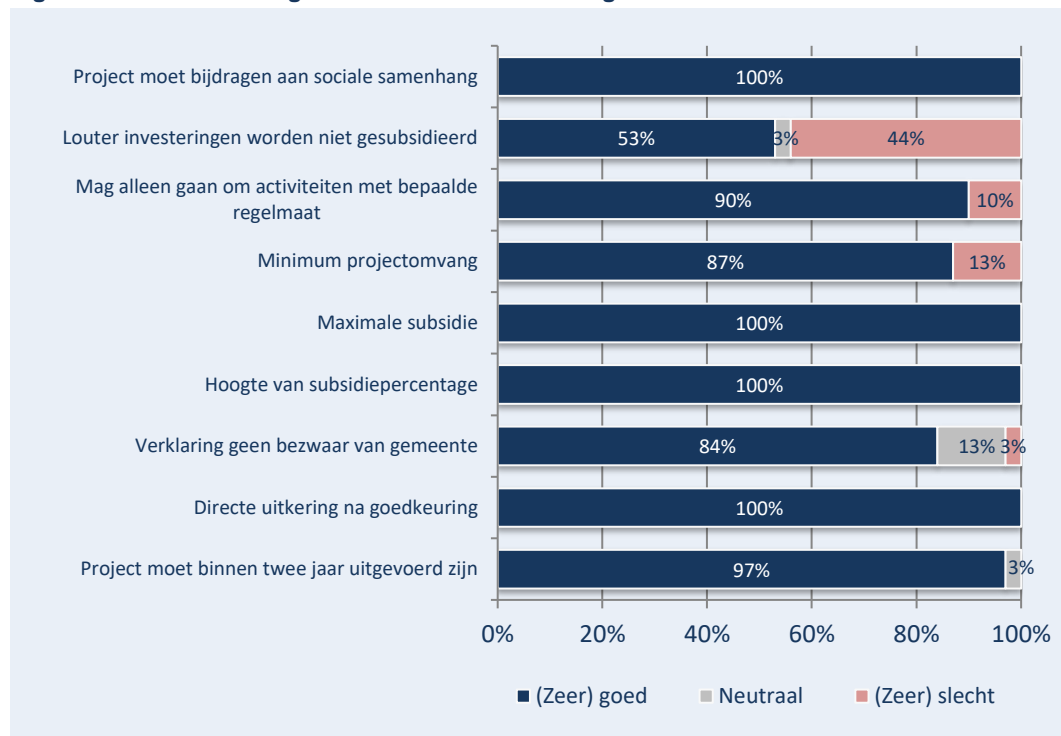


We zien dat bij een ruime meerderheid van de aanvragers het projectidee of -plan al leefde alvorens zij de regeling bewonersinitiatieven in het vizier kregen. Maar een vrij beperkt deel van de aanvragers heeft het voorstel specifiek voor deze regeling ontwikkeld. Dit geldt voor afgewezenen in nog sterkere mate dan voor de deelnemers. Deze resultaten duiden erop dat de regeling bewonersinitiatieven aansluit bij de behoeften die 'in het veld' leven. Uit figuur 3.4 blijkt namelijk dat het merendeel van de aanvragers al met het projectidee rondliep alvorens de regeling in beeld kwam terwijl uit figuur 3.3 naar voren kwam dat de betreffende ideeën goed aan bleken te sluiten bij het doel van de regeling.

Beoordeling voorwaarden

Voor de regeling bewonersinitiatieven waren verschillende voorwaarden van toepassing. Figuur 3.5 bevat daarvan een aantal belangrijke voorbeelden. Ook geeft deze tabel inzicht in de beoordeling van de betreffende voorwaarden door aanvragers.

Figuur 3.5 Beoordeling voorwaarden door aanvragers



Uit figuur 3.5 blijkt dat de voorwaarden die van toepassing zijn vanuit de regeling bewonersinitiatieven veelal op draagvlak vanuit de doelgroep kunnen rekenen. De belangrijkste dissonant hierin betreft de voorwaarde dat investeringen in principe niet – of alleen onder stringente voorwaarden – subsidiabel zijn. Eerder zagen we al dat het een bewuste keuze van de provincie Gelderland is geweest om het subsidiëren van investeringen vanuit de regeling bewonersinitiatieven in te perken, mede omdat hiervoor ook een alternatief instrumentarium beschikbaar is (daar waar het gaat om investeringen in gemeenschapsvoorzieningen). Blijkbaar valt er nog winst te boeken door dit breder bekend te maken bij aanvragers.

Daarnaast hebben enkele aanvragers moeite met de minimale omvang van de subsidie. De betreffende aanvragers zouden graag zien dat deze grens verlaagd wordt. De provincie heeft er echter voor gekozen om financieel kleinere projecten ‘over te laten’ aan ondersteuning vanuit gemeenten. In de optiek van de provincie moet de regeling een complementaire rol spelen ten opzichte van de gemeentelijke steun aan bewonersinitiatieven. Uit het vorige hoofdstuk blijkt overigens dat een deel van de afgewezen projecten – al dan niet in afgeslankte vorm – alsnog gemeentelijke steun heeft ontvangen.

Ten slotte vinden enkele aanvragers het bezwaarlijk dat de te subsidiëren activiteiten met een zekere regelmaat herhaald dienen te worden. Deze aanvragers juichen het toe indien vanuit de regeling ook eenmalige activiteiten gesubsidieerd zouden kunnen worden.

4. Uitvoering van de regeling

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk focussen we op de uitvoering van de regeling bewonersinitiatieven. Daartoe zoomen we in paragraaf 4.2 eerst in op het aanvraagproces rondom deze regeling. Vervolgens gaan we in paragraaf 4.3 in op de ervaringen van afgewezenen met de afwijzing van hun aanvraag. We ronden af met paragraaf 4.4 waarin de informatie- en communicatieverplichtingen van deelnemers centraal staan.

4.2 Aanvraagproces

Initiatief tot aanvraag

Bij het raadplegen van aanvragers zijn we nagegaan wie destijds het initiatief genomen heeft om een aanvraag voor de regeling bewonersinitiatieven in te dienen. Tabel 4.1 geeft hier inzicht in.

Tabel 4.1 Initiatiefnemers subsidieaanvraag

Initiatiefnemer	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Onze eigen organisatie	79%	81%	80%
Bewoners	14%	19%	16%
(Subsidie)adviseur	7%	-	4%
Gemeente	-	-	-
Leefbaarheidsalliantie	-	-	-
Anders	-	-	-
Weet niet	-	-	-
Totaal	100%	100%	100%

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het in de praktijk vooral de bewoners(organisaties) zelf zijn geweest die het initiatief hebben genomen om een aanvraag voor de regeling bewonersinitiatieven in te dienen. Dit geldt zowel voor deelnemers als voor afgewezenen. De Leefbaarheidsalliantie en gemeenten worden door de aanvragers niet genoemd als 'aanjager' van hun projectinitiatieven. Hiervoor zagen we wel dat gemeenten een belangrijke functie hebben in het bekendmaken van de regeling onder de doelgroep.

Bij in totaal 27 deelnemers (93%) en 15 afgewezenen (71%) was sprake van een rechtspersoon – een stichting of vereniging – die destijds de aanvraag voor ondersteuning vanuit de regeling bewonersinitiatieven ingediend had. We zijn nagegaan in hoeverre dergelijke rechtspersonen specifiek opgericht zijn voor het aanvragen van de subsidie of dat zij voor die tijd al bestonden. Daaruit is naar voren gekomen dat geen enkele rechtspersoon specifiek opgericht is voor het indienen van de subsidieaanvraag. Alle rechtspersonen bestonden dus voor die tijd al.

Ondersteuning bij aanvraag

In het inleidende hoofdstuk kwam al ter sprake dat de provincie Gelderland een financiële bijdrage levert aan de Leefbaarheidsalliantie Gelderland. Deze alliantie kan bewoners ondersteunen bij het ontwikkelen van projecten waarmee de kwaliteit van leven, wonen en werken verbeterd wordt. Daarbij kan het dus ook gaan om projecten die voor de regeling bewonersinitiatieven ingediend worden. Daarom hebben we de aanvragers gevraagd of zij bij het uitwerken van hun projectplan en/of bij het opstellen van de subsidieaanvraag ondersteund zijn door de Leefbaarheidsalliantie of een andere partij (zie tabel 4.2).

Tabel 4.2 Ondersteuning bij uitwerken project/opstellen subsidieaanvraag

Ondersteuning	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja, ondersteunt door:	45%	19%	34%
▪ <i>Leefbaarheidsalliantie</i>	24%	10%	18%
▪ <i>(Subsidie)adviseur</i>	17%	5%	12%
▪ <i>Andere externe partij</i>	3%	5%	4%
Nee, niet ondersteunt	55%	81%	66%
Totaal	100%	100%	100%

Uit deze tabel valt een aantal belangrijke conclusies te destilleren. Allereerst blijkt dat ongeveer twee derde deel van de aanvragers in het geheel geen externe ondersteuning, van welke partij dan ook, heeft verkregen bij het ontwikkelen van hun projectvoorstel en/of bij het opstellen van de subsidieaanvraag. Relatief veel aanvragers hebben het dus 'zelf moeten uitzoeken'.

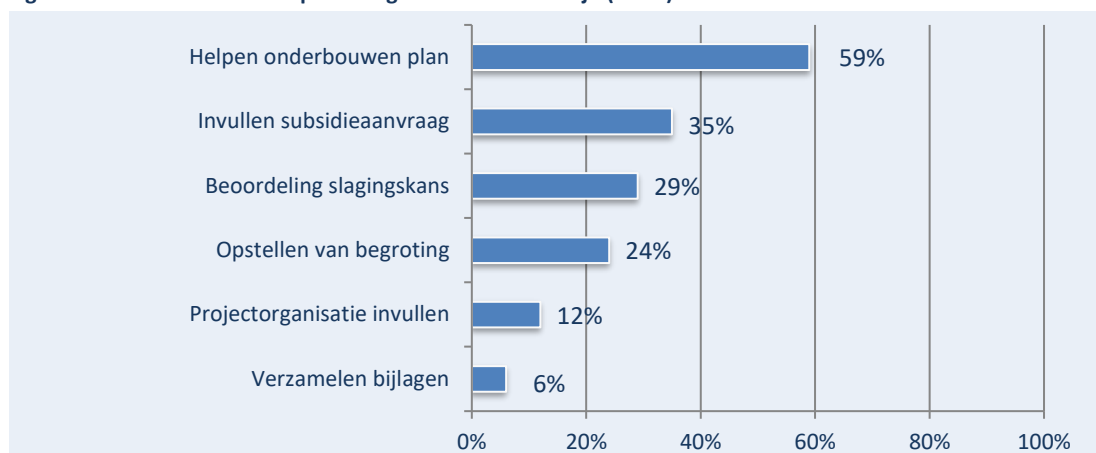
Verder zien we dat deelnemers relatief vaker ondersteuning hebben gezocht dan afgewezenen. Dit vormt een indicatie voor het feit dat het beroep op externe ondersteuning in positieve zin bijdraagt aan de slaagkans van de subsidieaanvraag. Een andere belangrijke bevinding is dat krap een op de vijf aanvragers een beroep op de Leefbaarheidsalliantie Gelderland heeft gedaan bij het ontwikkelen van hun project c.q. bij het indienen van de subsidieaanvraag. Dit resultaat duidt er, in combinatie met voorgaande bevindingen, op dat de rol van de alliantie bij de regeling bewonersinitiatieven vooralsnog vrij bescheiden is en dat er nog veel mogelijkheden zijn voor versterking van de 'kruisbestuiving' tussen de alliantie en de regeling. In de aanbevelingen komen we daarop terug.

Ten slotte zien we dat een beperkt deel van de aanvragers gebruik heeft gemaakt van (subsidie)adviseurs. Overigens ligt dit aandeel niet heel veel lager dan het aandeel aanvragers dat een beroep heeft gedaan op ondersteuning van de Leefbaarheidsalliantie Gelderland.

In totaal 17 aanvragers hebben dus gebruikgemaakt van enige vorm van externe ondersteuning. We zijn nagegaan welke redenen deze aanvragers daarvoor hadden. Daaruit kwam naar voren dat deze aanvragers vooral een beroep op externe ondersteuning hebben gedaan vanwege de verwachte positieve impact op de slaagkans van de aanvraag (12 keer genoemd), omdat de gemeente dit adviseerde (3 keer genoemd) en omdat de ondersteunende partij zichzelf actief aanbood (2 keer genoemd).

Verder hebben we aan de betreffende (17) aanvragers gevraagd op welke wijze of punten zij ondersteund zijn bij het uitwerken van het projectplan en/of bij het opstellen van de subsidieaanvraag. In figuur 4.1 hebben we samengevat welke zaken daarbij genoemd zijn en met welke frequentie.

Figuur 4.1 Punten waarop aanvragers ondersteund zijn (N=17)



We zien dat de betreffende aanvragers vooral ondersteuning hebben gezocht om het projectplan te helpen onderbouwen en om de subsidieaanvraag in te vullen. Bij het helpen onderbouwen van het projectplan ging het vooral om het op schrift stellen van de inhoud van het projectidee. Bij een kwart van de aanvragers die begeleid zijn, was ook hulp nodig bij het opstellen van de begroting. Vanuit de Leefbaarheidsalliantie wordt bevestigd dat – daar waar zij in het voortraject van een aanvraag ondersteuning verlenen – dit vooral betrekking heeft op het helpen onderbouwen (en soms zelfs het op schrift stellen) van het projectplan en het opstellen van een sluitende begroting¹³. Deze hulp wordt vooral gegeven in gevallen waarbij de initiatiefnemers weinig ervaring met dit soort zaken hebben.

Tabel 4.3 verschaft inzicht in de beoordeling van de externe ondersteuning door de aanvragers die daarvan gebruik hebben gemaakt.

Tabel 4.3 Beoordeling externe ondersteuning door aanvragers

Ondersteuning	Deelnemers (N=13)	Afgewezenen (N=4)	Totaal (N=17)
(Zeer) goed	77%	75%	76%
Neutraal	8%	25%	12%
(Zeer) slecht	15%	-	12%
Geen mening	-	-	-
Totaal	100%	100%	100%

Uit de resultaten van bovenstaande figuur kan worden geconcludeerd dat aanvragers over het algemeen tevreden zijn over de ondersteuning waarop zij een beroep hebben gedaan voor de regeling bewonersinitiatieven. Twee deelnemers waren niet tevreden over de externe ondersteuning die zij verkregen hadden. Beide deelnemers voerden als argument hiervoor aan dat zij in hun optiek toch nog te veel zelf hadden moeten doen.

Ervaring met aanvraag

Zoals hiervoor aangegeven, had de provincie op het oog om een eenvoudige en goed toegankelijke subsidieregeling in te stellen. Vanuit zowel betrokkenen bij de provincie zelf als gesprekspartners van de Leefbaarheidsalliantie is naar voren gebracht dat dit niet (geheel) gelukt is. Met name de aanvraagprocedure, waarin dezelfde aanpak wordt gevolgd en dezelfde documenten – aanvraagformulier en bijlagen¹⁴ – moeten worden

¹³ Verderop blijkt dat dit door een deel van de aanvragers ook als een lastig punt wordt ervaren.

¹⁴ Met bovenop de 'reguliere' verplichte bijlagen vanuit het Besluit Ruimte voor Gelderland ook een akkoordverklaring van de eigen gemeente.

aangereikt als andere provinciale regelingen, blijkt in de praktijk toch veel lastiger te zijn als verwacht¹⁵. Dit beeld wordt bevestigd door de uitkomsten in tabel 4.4. Hierin vatten we samen in hoeverre deelnemers en afgewezenen het doen van een aanvraag als lastig of eenvoudig hebben ervaren.

Tabel 4.4 Complexiteit van subsidieaanvraag volgens aanvragers

Complexiteit	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
(Zeer) eenvoudig	38%	48%	42%
Neutraal	34%	9%	24%
(Zeer) lastig	28%	38%	32%
Geen mening	-	5%	2%
Totaal	100%	100%	100%

We zien dat ongeveer twee op de vijf aanvragers het doen van de subsidieaanvraag als (zeer) eenvoudig heeft ervaren. Daarmee doelen deze aanvragers overigens niet zozeer op de hoeveelheid werk – de administratieve lasten komen hierna nog aan bod – maar vooral op de ‘moeilijkheidsgraad’ van de type informatie en gegevens die aangedragen moesten worden. Opvallend is overigens wel dat het aandeel afgewezenen dat het doen van de aanvraag als (zeer) eenvoudig bestempelt wat hoger uitvalt dan voor de deelnemers. Mogelijk dat een deel van de afgewezenen de aanvraagprocedure te licht opgevat heeft (en mede daardoor afgewezen is).

Daarentegen heeft ongeveer een derde deel van de aanvragers het doen van de subsidieaanvraag als (zeer) lastig gekwalificeerd. Ook in dit geval komt het aandeel voor afgewezenen wat hoger uit dan voor deelnemers. Afgewezenen zijn dus meer uitgesproken in hun mening over de moeilijkheidsgraad van de subsidieaanvraag dan deelnemers¹⁶.

In totaal 28 aanvragers hebben het doen van de subsidieaanvraag voor de regeling bewonersinitiatieven als ‘neutraal’ of ‘(zeer) lastig’ gekwalificeerd. We hebben deze aanvragers gevraagd om nader te duiden welke zaken zij als lastig ervaren hebben (zie tabel 4.5).

Tabel 4.5 Zaken die aanvragers als lastig ervaren bij het doen van een aanvraag

Antwoordcategorie	Deelnemers (N=18)	Afgewezenen (N=10)	Totaal (N=28)
Hoeveelheid gevraagde gegevens	50%	60%	54%
Opstellen financiële onderbouwing/ begroting	39%	40%	39%
Opstellen/uitwerken projectplan	33%	40%	36%
Invullen van vereiste bijlagen	17%	30%	21%

De percentages tellen niet op tot 100% omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven.

We zien dat met name de hoeveelheid gegevens, die aangedragen moesten worden voor de subsidieaanvraag, er debet aan is dat een deel van de aanvragers het doen van een aanvraag als niet eenvoudig of zelfs (zeer) lastig ervaren heeft. Verder hebben diverse aanvragers moeite ondervonden met het opstellen en onderbouwen van de begroting dan

¹⁵ De verstrekking van de subsidie – zonder verantwoording – daarentegen is wel eenvoudig.

¹⁶ Daar waar ongeveer een derde deel van de deelnemers ‘neutraal’ oordeelt over deze moeilijkheidsgraad komt dit aandeel bij de afgewezenen op nog geen 10% uit.

wel met het uitwerken van het projectplan¹⁷. Ten slotte heeft een deel van deze aanvragers het invullen van de vereiste bijlagen als lastig ervaren.

Desgevraagd heeft ongeveer een derde deel van de aanvragers¹⁸ gemeld dat zij nog tegen andere knelpunten aangelopen zijn bij het opstellen en indienen van de subsidieaanvraag. Daarbij zijn de volgende zaken meermaals naar voren gebracht:

- verzamelen van documenten (5 keer genoemd);
- problemen met de portal van de provincie waarin aanvragen moeten worden ingediend (5);
- tussentijdse veranderingen in regeling (4);
- formeel taalgebruik (4);
- gebrek aan contactmomenten met de provincie (3).

Uit het bovenstaande blijkt dat er niet sprake is van één dominant aanvullend knelpunt dat door een deel van de aanvragers naar voren is gebracht maar van uiteenlopende typen knelpunten.

Aanvullende gegevensaanlevering

Uit tabel 4.6 volgt dat maar liefst bijna twee derde deel van de aanvragers na indiening van de aanvraag nog een verzoek vanuit de provincie Gelderland heeft gekregen om zaken uit de aanvraag te verduidelijken of om aanvullende gegevens te verstrekken. Dit duidt er op dat een aanzienlijk deel van de aanvragers er in het voortraject blijkbaar niet in slaagt om de juiste informatie te vergaren en/of ondersteuning te verkrijgen om een aanvraag te ontwikkelen die aansluit bij de bedoelingen van de provincie¹⁹. Overigens kunnen ook veranderingen in de voorwaarden (zie hoofdstuk 2) hier mede debet aan zijn.

Tabel 4.6 Ervaringen met verzoek verduidelijking/aanvullende gegevensaanlevering

Verzoek	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja, verzoek gekregen	73%	48%	62%
Nee, geen verzoek gekregen	24%	48%	34%
Weet niet	3%	4%	4%

Relatief gezien hebben deelnemers nog wat vaker een dergelijk verzoek vanuit de provincie gehad dan afgewezenen. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat het voor een deel van de aanvragen van afgewezenen direct duidelijk was dat zij (in het geheel) niet pasten binnen de regeling bewonersinitiatieven waardoor de provincie ook geen aanvullende vragen heeft gesteld.

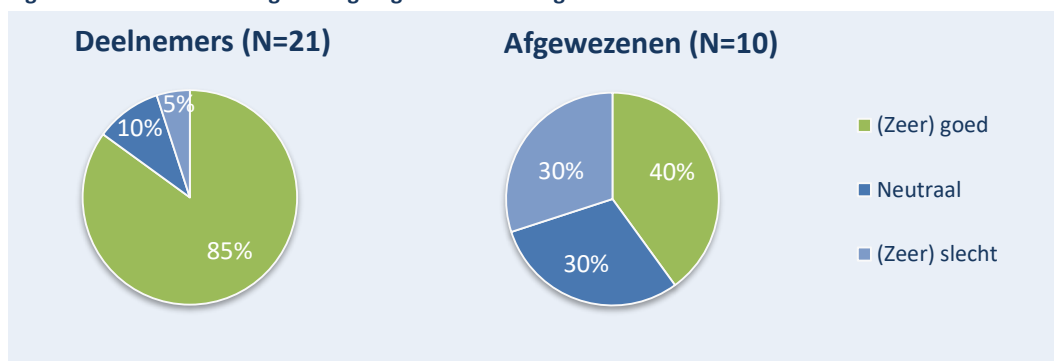
Uit figuur 4.2 blijkt dat aanvragers er veelal geen (grote) moeite mee hebben gehad dat de provincie aanvullende vragen heeft gesteld rondom hun subsidieaanvragen. Ongeveer driekwart van de aanvragers, die hiermee geconfronteerd werd, kwalificeert dit namelijk als (zeer) goed of neutraal. Wel zijn (logischerwijze) afgewezenen hierover wat minder positief dan deelnemers.

¹⁷ Wat dit laatste betreft – het opstellen van een projectplan – is met de recente wijziging van de regeling een vereenvoudiging doorgevoerd. Het is sindsdien niet langer verplicht om een projectplan aan te leveren.

¹⁸ Bij de deelnemers bedroeg dit aandeel 38% en bij de afgewezenen 28%.

¹⁹ Dit wordt ook bevestigd door de gesprekspartners aan de kant van de provincie die bij de inhoudelijke of subsidie-technische beoordeling van aanvragen voor de regeling bewonersinitiatieven betrokken zijn.

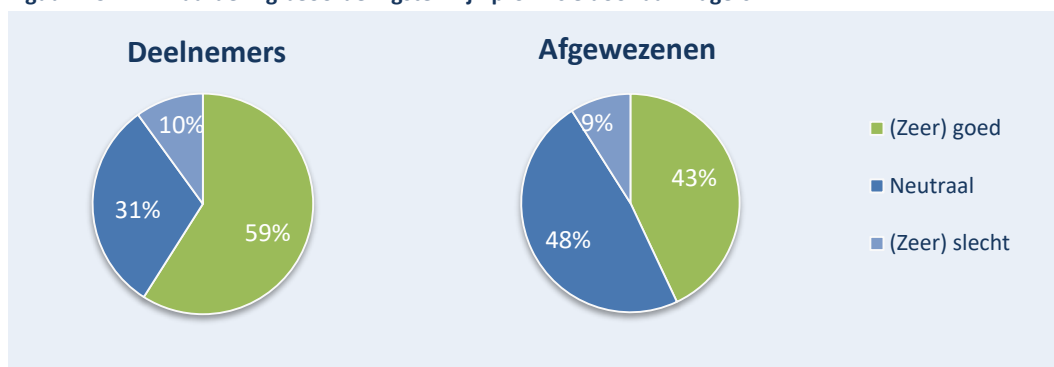
Figuur 4.2 Beoordeling vervolgvragen door aanvragers



Ervaringen met beoordelingstermijn

Figuur 4.3 verschaft inzicht in de vraag hoe deelnemers en afgewezenen de termijn beoordelen die de provincie nodig heeft gehad om uitsluitel te geven over hun aanvraag.

Figuur 4.3 Waardering beoordelingstermijn provincie door aanvragers

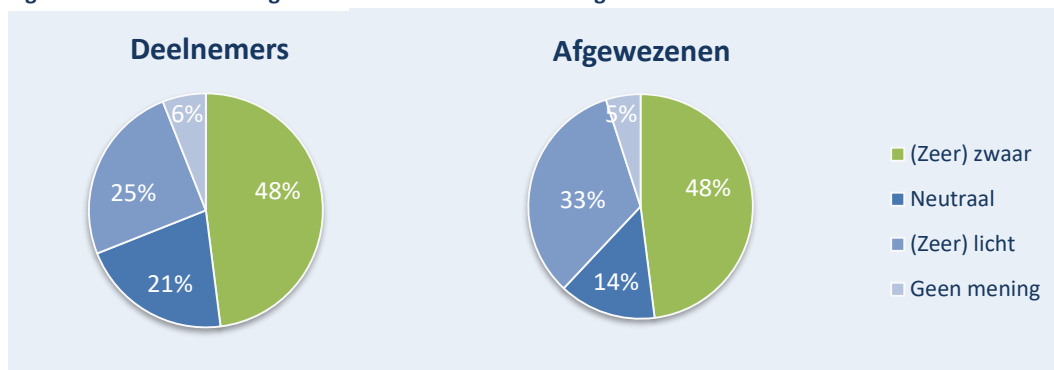


Uit bovenstaande figuur kan worden geconcludeerd dat de beoordelingstermijn van de provincie niet echt een knelpunt is geweest voor aanvragers. Zo is ongeveer de helft van de aanvragers tevreden over deze termijn terwijl de overige aanvragers hierover veelal neutraal zijn. Per saldo is dan ook maar ongeveer een op de tien aanvragers – van zowel de deelnemers als de afgewezenen – negatief over de termijn die de provincie nodig had om uitsluitel te geven over hun aanvraag. Zoals min of meer verwacht kon worden zijn deelnemers wel iets positiever over de beoordelingstermijn dan afgewezenen.

Beoordeling administratieve lasten

In de gesprekken met deelnemers en afgewezenen hebben we ook aandacht besteed aan de vraag hoe zij de administratieve lasten van het doen van de aanvraag beoordelen (zie figuur 4.4).

Figuur 4.4 Beoordeling administratieve lasten aanvraag



Deelnemers en afgewezenen blijken vrij goed op één lijn te zitten waar het gaat om de beoordeling van de administratieve lasten rondom het doen van een aanvraag. Ongeveer de helft van beide respondentgroepen kwalificeert deze lasten namelijk als (zeer) zwaar. Daarentegen is een kwart van de deelnemers en ongeveer een derde deel van de afgewezenen van mening dat deze lasten (zeer) licht zijn.

Bij de 33 aanvragers, die de administratieve lasten van het doen van de subsidieaanvraag als neutraal of (zeer) zwaar beoordeeld hebben, zijn we nagegaan welke aspecten vooral geresulteerd hebben in administratieve lasten. Deze aanvragers noemden daarbij de volgende zaken:

- gegevens verzamelen/invullen en bijlagen verzamelen (16 keer genoemd);
- onderbouwen projectplan volgens voorwaarden (9);
- onderbouwen financiële begroting (6);
- gehele aanvraag belastend (4);
- opvragen verklaring geen bezwaar bij gemeente (3);
- zoektocht naar cofinanciering (1).

We zien dat hierbij in grote lijnen dezelfde punten naar voren komen die een deel van de aanvragers genoemd heeft als reden waarom zij het doen van de aanvraag als lastig ervaren hebben (zie tabel 4.5). Zo worden ook in dit geval als eerste het verzamelen/invullen van gegevens en de benodigde bijlagen als oorzaak genoemd voor het ontstaan van administratieve lasten. Daarna volgen dan weer het opstellen en onderbouwen van het projectplan en de financiële begroting.

4.3 Ervaringen met afwijzing aanvraag

We hebben de (21) geraadpleegde afgewezenen enkele specifieke vragen gesteld over hun afwijzing. Allereerst zijn we nagegaan waarom de betreffende aanvragen afgewezen zijn. De resultaten van deze vraagstelling hebben we in tabel 4.7 samengevat.

Tabel 4.7 Redenen voor afwijzing aanvragen afgewezenen

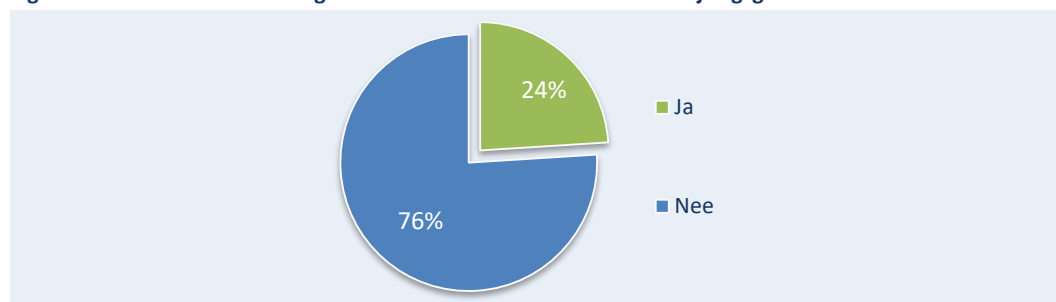
Reden afwijzing	Afgewezenen
Projectactiviteiten niet subsidiabel	43%
Project geen betrekking op leefbaarheid en/of sociale samenhang	14%
Te veel subsidie aangevraagd	14%
Begroting onvoldoende onderbouwd	10%
Te laag subsidiebedrag aangevraagd	10%
Projectplan schoot kwalitatief tekort	10%
Aanvraag was onvolledig	10%
Afwijzingsgrond niet kenbaar gemaakt	10%
Anders	14%

De percentages tellen niet op tot 100% omdat respondenten meerdere antwoorden konden geven.

We zien dat een reden er uitspringt, namelijk dat de opgevoerde activiteiten niet subsidiabel waren. Het ging hierbij dan bijvoorbeeld om uitsluitend investeringen (en geen activiteiten voor bewoners), om eenmalige activiteiten of om activiteiten die voorheen al uitgevoerd werden.

Verder hebben we getoetst of de reden(en) voor afwijzing voldoende duidelijk was (waren) voor de afgewezenen. Hiervan bleek veelal sprake te zijn. Bijna driekwart (71%) van de afgewezenen heeft namelijk gemeld dat de afwijzingsgronden op zich duidelijk waren voor hen. Voor ruim een kwart (29%) van de afgewezenen was hiervan geen sprake. Voor deze laatste afgewezenen was het met name onduidelijk waarom de projectactiviteiten niet subsidiabel waren (4 keer genoemd).

Samenhangend met het voorgaande hebben we de afgewezenen de vraag gesteld of zij zich konden vinden in de afwijzingsgronden (zie figuur 4.5).

Figuur 4.5 Mate waarin afgewezenen zich konden vinden in afwijzingsgronden

Uit de resultaten van bovenstaande figuur blijkt dat het merendeel van de afgewezenen geen begrip op kan brengen voor de afwijzingsgronden. De redenen die afgewezenen hiervoor geven variëren. Zo noemen bijvoorbeeld vijf afgewezenen dat in hun optiek de afwijzingsgronden onvoldoende gemotiveerd zijn. Andere redenen die afgewezenen die genoemd hebben zijn dat soortgelijke projecten van andere bewonersinitiatieven wel vanuit de regeling ondersteund zijn²⁰, dat de afwijzingsgrond met een kleine aanpassing in het projectvoorstel ondervangen had kunnen worden en dat de aanvraag afgewezen is door tussentijdse aanpassingen in de regeling zelf (die blijkbaar niet goed op het netvlies zijn gekomen van de betreffende afgewezenen).

²⁰ Wat mogelijk te maken heeft met de tussentijdse wijzigingen in de regeling (zie hoofdstuk 2).

4.4 Informatieverplichtingen deelnemers

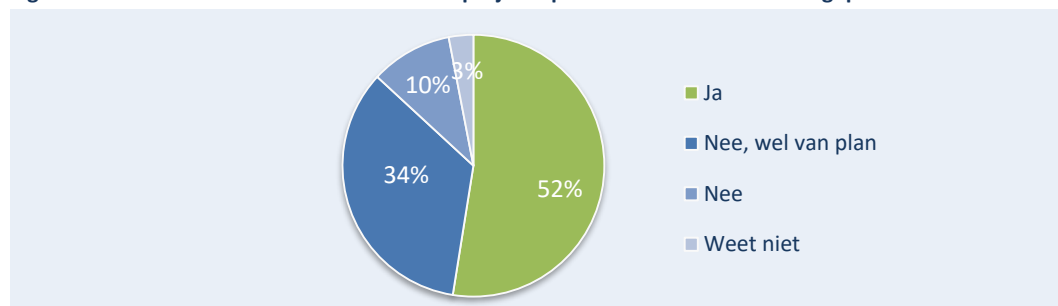
Ervaringen met Initiatievenkaart

Een van de voorwaarden van de subsidieregeling bewonersinitiatieven is dat deelnemers informatie over hun project op de digitale Initiatievenkaart van de provincie Gelderland zetten. In paragraaf 2.2 is al weergegeven wat hiermee door de provincie wordt beoogd. Uit de gesprekken met de provincie en de Leefbaarheidsalliantie komt het beeld naar voren dat er veel moeite moet worden gedaan om projectuitvoerders te mobiliseren om informatie over hun project op de Initiatievenkaart te plaatsen. De provincie heeft bijvoorbeeld betrokkenen bij de regioteams van de Leefbaarheidsalliantie gevraagd om projectuitvoerders erop te wijzen dat zij dit alsnog moeten doen. Bovendien is vanuit de Leefbaarheidsalliantie aangevoerd dat onduidelijkheid bestaat over het 'eigenaarschap' van de Initiatievenkaart. Is deze Initiatievenkaart specifiek voor de regeling ingesteld (en dus van de provincie) of vormt deze een verlengstuk van de Leefbaarheidsalliantie?

Verder is in deze gesprekken naar voren gebracht dat de informatie op de Initiatievenkaart tot verwarring kan leiden. Hiervoor zijn twee redenen aangevoerd. In de eerste plaats komt het regelmatig voor dat projectuitvoerders niet alleen informatie over het subsidiabele deel van hun project plaatsen, maar ook projectactiviteiten die buiten de scope van de aanvraag zijn gebleven (omdat deze niet subsidiabel waren). Lezers van de site zouden daaruit onterecht op kunnen maken dat ook deze activiteiten voor subsidie in aanmerking komen. In de tweede plaats is de regeling inmiddels enkele malen aangepast. Projectinitiatieven die in eerste instantie wel subsidiabel waren maar dit door doorgevoerde wijzigingen niet meer zijn, staan eveneens op de Initiatievenkaart vermeld. Ook hiervan gaat een verkeerde voorbeeldwerking uit.

Ook in de interviews met de deelnemers hebben we aandacht besteed aan de Initiatievenkaart. Zo zijn we bij hen nagegaan of deelnemers op het moment van de evaluatie al aan deze verplichting voldaan hadden. Dit leverde het beeld op zoals in figuur 4.6 samengevat.

Figuur 4.6 Mate waarin deelnemers hun project op Initiatievenkaart hebben geplaatst



We zien dat ongeveer de helft van de deelnemers hun project ten tijde van de evaluatie al op de digitale Initiatievenkaart had geplaatst terwijl circa een derde deel van de deelnemers voornemens was om dat te gaan doen. Bij ongeveer een op de tien deelnemers staat het blijkbaar niet goed op het netvlies dat plaatsing van hun project op de Initiatievenkaart een verplichting is. Deze deelnemers hadden dit namelijk nog niet gedaan en ook geen plannen daartoe.

Aan de 13 deelnemers die hun projecten nog niet op de Initiatievenkaart hadden geplaatst, hebben we gevraagd waar dat mee te maken had. Daarbij sprongen twee redenen eruit. Bij ongeveer de helft van deze aanvragers speelt tijdgebrek een rol terwijl eveneens circa

de helft van deze aanvragers (ook) als argument naar voren heeft gebracht dat er nog geen resultaten geboekt zijn en dat er dus weinig te melden valt.

Verder zijn we nagegaan of de 15 deelnemers, die hun project al wel op de Initiatievenkaart hadden geplaatst, daarbij knelpunten hebben ondervonden. Daarvan bleek nauwelijks sprake te zijn. Slechts een deelnemer had namelijk problemen ondervonden met de portal van de digitale Initiatievenkaart.

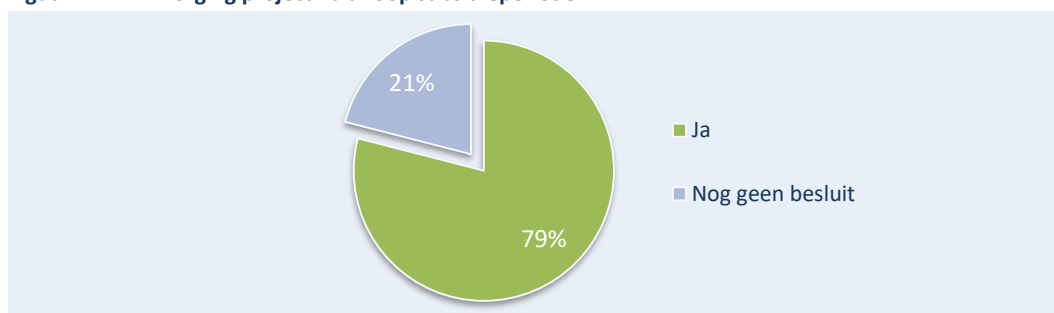
Doorgeven wijzigingen

In de gesprekken met deelnemers hebben we hen ook gevraagd of zij er bekend mee zijn dat wijzigingen in de inhoud en/of organisatie van hun project gemeld dienen te worden bij de provincie. Hiervan bleek bij een ruime meerderheid van de deelnemers (circa 90%) sprake te zijn. Voor slechts drie deelnemers gold dat niet.

Aandacht voor borging

Voor de effectiviteit van de regeling bewonersinitiatieven is het natuurlijk van belang dat initiatieven na afloop van de subsidieperiode beklijven en zelfstandig voortgezet worden²¹. Daarom hebben we de deelnemers gevraagd of zij geborgd hebben dat hun project zonder subsidie voortgezet gaat worden. In figuur 4.7 hebben we de resultaten van deze vraagstelling samengevat.

Figuur 4.7 Borging project na afloop subsidieperiode



Uit figuur 4.7 kan worden geconcludeerd dat ten tijde van de evaluatie voor het merendeel van de ondersteunde projecten continuering na afloop van de subsidieperiode geborgd is. Daarbij dient wel aangetekend te worden dat het dan vaak gaat om bepaalde (en niet alle) projectactiviteiten die vanuit de regeling bewonersinitiatieven ondersteund zijn. Bij ongeveer een op de vijf deelnemers was het nog niet duidelijk of en, zo ja, welke projectactiviteiten gecontinueerd zouden worden. Hierover zal in de komende periode nog besluitvorming plaats dienen te vinden.

Aan de 23 deelnemers, die (onderdelen van) hun projectinitiatief na afloop van de subsidieperiode continueren, hebben we gevraagd op welke wijze dit dan plaats zal gaan vinden. Daarbij noemden zeven deelnemers dat bepaalde projectactiviteiten 'zelfvoorzienend' zouden worden. Verder brachten vijf van deze deelnemers naar voren dat borging dankzij andere fondsen plaats zal gaan vinden. Ten slotte hebben drie van deze deelnemers gemeld dat het ging om investeringen die ook na afloop van de subsidieperiode benut kunnen worden.

²¹ In de programmaspecifieke vragenlijst moeten aanvragers aangeven hoe de bekostiging na afloop van de subsidieperiode (van maximaal twee jaar) geregeld is en of er sprake is van een onderhoudsplan.

5. Wensen aanpassingen regeling bewonersinitiatieven

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren we, in paragraaf 5.2, de wensen die aanvragers en andere directbetrokkenen hebben ten aanzien van de inhoud en uitvoering van de regeling bewonersinitiatieven.

5.2 Behoeften aan wijzigingen inhoud en uitvoering regeling

Nieuwe aanvragen overwegen

Om zicht te krijgen op de 'tevredenheid' van aanvragers met de regeling bewonersinitiatieven zijn we nagegaan in hoeverre zij ten tijde van de evaluatie overwogen om opnieuw een aanvraag in te dienen (zie tabel 5.1).

Tabel 5.1 Mate waarin aanvragers voornemens zijn om nieuwe aanvraag in te dienen

Nieuwe aanvraag	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja	62%	57%	60%
Nee	21%	24%	22%
Weet niet	17%	19%	18%
Totaal	100%	100%	100%

Uit de resultaten van bovenstaande tabel kan worden geconcludeerd dat afgewezenen niet (allemaal) gedemotiveerd zijn geraakt door de afwijzing van hun eerdere aanvraag. Net als de deelnemers was namelijk meer dan de helft van de afgewezenen op het moment van de evaluatie van plan om opnieuw een aanvraag voor de regeling bewonersinitiatieven in te dienen. Slechts een op de vijf deelnemers en ongeveer een kwart van de afgewezenen had daar op dat moment geen plannen toe²².

Aanbevelen aan anderen

Dat aanvragers per saldo positief zijn over de regeling bewonersinitiatieven blijkt ook uit de volgende resultaten. Op een uitzondering na zouden alle deelnemers andere bewoners(groepen) aanbevelen om een aanvraag voor deze regeling in te dienen. Voor afgewezenen ligt dit aandeel weliswaar wat lager maar ook van dit type aanvragers zou twee derde deel andere bewoners(groepen) hier positief over adviseren. Per saldo zou dan ook maar een zeer beperkt deel van de aanvragers andere bewoners(groepen) afraden om een beroep op de regeling te doen²³.

Wenselijke veranderingen in voorlichting

In de evaluatie hebben we ook aandacht besteed aan eventuele veranderingen in de voorlichting en communicatie die aanvragers wenselijk achten. Tabel 5.2 geeft daar inzicht in.

²² De overige deelnemers en afgewezenen konden deze vraag dus niet beantwoorden.

²³ Het ging hierbij om één deelnemer (3% van de geraadpleegde deelnemers) en drie afgewezenen (14% van de geconsulteerde afgewezenen).

Tabel 5.2 Wenselijke wijzigingen in voorlichting en communicatie volgens aanvragers

Wijzigingen voorlichting	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja, veranderingen wenselijk:	48%	67%	56%
▪ Meer verduidelijking van (veranderingen) voorwaarden	21%	43%	33%
▪ Meer bekendheid aan regeling geven	21%	21%	21%
▪ Voorlichten over belasting van aanvraag	21%	7%	14%
▪ Minder formeel in communicatie	21%	7%	14%
▪ Meer bekendheid geven aan wie bij opstellen aanvraag kan helpen	7%	7%	7%
▪ Eventueel doorverwijzen naar andere regelingen	-	14%	7%
▪ Modelaanvragen aanbieden	7%	-	4%
Nee, geen veranderingen wenselijk	48%	24%	38%
Geen mening	4%	9%	60%

Het blijkt dat een meerderheid van de aanvragers voorstander is van aanpassingen in de voorlichting en communicatie over de regeling. Dit speelt bij afgewezenen nog wat sterker dan bij deelnemers. Ruim twee derde van de afgewezenen is hier namelijk pleitbezorger van en ongeveer de helft van de deelnemers.

We hebben de aanvragers, die wijzigingen in de voorlichting en communicatie wenselijk achten, gevraagd wat er dan veranderd zou moeten worden. Daarbij werden uiteenlopende zaken genoemd. Het meest genoemde punt had betrekking op verduidelijking van de voorwaarden om voor subsidie in aanmerking te komen en veranderingen die zich daarin voordoen²⁴. Daarbij gaat het met name om het punt wat nu wel en wat niet subsidiabel is. Vooral voor afgewezenen is dit een belangrijk aandachtspunt. Vanuit de aanvragers is wat dit aangaat opgemerkt dat de regelmatige veranderingen in de voorwaarden niet ten goede komen aan de duidelijkheid van de regeling. Ook hebben verschillende aanvragers aangegeven dat zij graag zouden zien dat er meer bekendheid wordt gegeven aan de regeling bewonersinitiatieven. Verder pleiten enkele aanvragers ervoor om geïnteresseerde partijen beter voor te lichten over de belasting die gepaard gaat met het doen van een aanvraag en om rondom de regeling een minder formeel taalgebruik te hanteren.

Wenselijke inhoudelijke aanpassingen

Ook zijn we nagegaan of aanvragers graag veranderingen doorgevoerd zouden zien in de voorwaarden van de regeling en, zo ja, welke dan (zie tabel 5.3).

²⁴ Ook vanuit de Leefbaarheidsalliantie is dit punt naar voren gebracht. Daarbij is ook de suggestie gedaan om een brochure over de regeling te vervaardigen waarin – in eenvoudige taal – wordt uitgelegd wanneer een initiatief wel of niet in aanmerking komt voor subsidie.

Tabel 5.3 Mate waarin inhoudelijke veranderingen in de regeling wenselijk zijn

Veranderingen voorwaarden	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja, veranderingen wenselijk:	17%	29%	22%
▪ Niet enkel activiteiten ondersteunen	60%	50%	55%
▪ Minimum aangevraagd bedrag verlagen	20%	16%	18%
▪ Geen tussentijdse wijzingen in voorwaarden aanbrengen	20%	16%	18%
▪ Minder strakke voorwaarden voor opstellen projectplan	-	16%	9%
Nee, geen veranderingen wenselijk	83%	57%	72%
Geen mening	-	14%	6%

Voor bijna driekwart van de aanvragers zijn er geen inhoudelijke aanpassingen van de regeling nodig. Bij afgewezenen ligt de behoefte daaraan iets hoger dan voor deelnemers. Het meest genoemde verbeterpunt in de inhoud van de regeling is dat, zowel door de deelnemers als afgewezenen, naar voren wordt gebracht dat er vanuit de regeling niet alleen activiteiten gesubsidieerd zouden moeten worden maar ook investeringen. Voor de provincie Gelderland is het echter een bewuste keuze geweest om dit vanuit de regeling bewonersinitiatieven zoveel mogelijk te beperken²⁵. Dit omdat voor specifiek investeringen in gemeenschapsvoorzieningen alternatieve instrumenten beschikbaar zijn. Blijkbaar staat dit laatste nog niet goed op het netvlies bij alle aanvragers. Verder pleiten enkele aanvragers ervoor om het minimum subsidiebedrag te verlagen en om tussentijds geen wijzigingen in de voorwaarden door te voeren.

Wenselijke veranderingen in begeleiding aanvraag

Verder zijn we in de gesprekken met deelnemers en afgewezenen nagegaan of zij behoefte hebben aan wijzigingen in de begeleiding van aanvragers. De resultaten van deze vraagstelling hebben we in tabel 5.4 samengevat.

Tabel 5.4 Mate waarin veranderingen in begeleiding aanvragers wenselijk zijn

Veranderingen begeleiding	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja, veranderingen wenselijk:	31%	29%	30%
▪ Meer mogelijkheden begeleiding	56%	66%	60%
▪ Meer contactmomenten met provincie	33%	17%	27%
▪ Betere bereikbaarheid provincie	11%	17%	13%
Nee, geen veranderingen wenselijk	65%	52%	60%
Geen mening	4%	19%	10%

Iets minder dan een derde deel van de aanvragers acht het wenselijk om aanpassingen door te voeren in de begeleiding van aanvragers. Daarbij is nauwelijks sprake van verschillen tussen deelnemers en afgewezenen. Aanvragers die behoefte hebben aan veranderingen in de begeleiding noemen met name dat er meer mogelijkheden voor begeleiding van de aanvraag zouden moeten komen. Dit heeft zeer waarschijnlijk te maken met het feit dat een aanzienlijk deel van de aanvragers zich onbewust is van de ondersteuning die nu ook al verkregen kan worden²⁶.

²⁵ Namelijk alleen nog investeringen toestaan wanneer deze noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de activiteiten.

²⁶ Zo hebben we eerder al gezien dat maar een beperkt deel van de aanvragers ondersteund is door de Leefbaarheidsalliantie Gelderland.

Bij enkele aanvragers leeft specifiek de wens tot meer ondersteuning vanuit de provincie. Zo is vanuit deze aanvragers naar voren gebracht dat er meer contactmomenten met de provincie mogelijk zouden moeten zijn en dat de bereikbaarheid van de provincie verbeterd zou moeten worden.

Wenselijke veranderingen in procedures

We zijn ook nagegaan in hoeverre aanvragers veranderingen in de aanvraag- en beoordelingsprocedure wenselijk achten. Voor dit type aanpassingen bleek de meeste animo te bestaan. Ongeveer de helft van de deelnemers en bijna twee derde deel van de afgewezenen bleek hier namelijk voorstander van te zijn (zie tabel 5.5).

Tabel 5.5 Wenselijkheid aanpassingen aanvraag- en beoordelingsprocedure

Veranderingen procedure	Deelnemers	Afgewezenen	Totaal
Ja, veranderingen wenselijk:	52%	62%	56%
▪ Meer tussentijdse contactmomenten	47%	61%	53%
▪ Toegankelijker maken procedure	20%	31%	25%
▪ Portal moderniseren	20%	-	11%
▪ Beslistermijn verkorten	13%	8%	11%
Nee, geen veranderingen wenselijk	48%	38%	44%

Uit de resultaten van bovenstaande tabel blijkt dat aanvragers vooral behoefte hebben aan meer contactmomenten met de provincie/partijen die goed zicht hebben op de regeling. Dit om tussentijds te kunnen toetsen of men op de goede weg is. Voor diverse aanvragers is het nu nog een 'black box' of hun projectidee en -aanvraag past binnen de voorwaarden van de regeling bewonersinitiatieven. Dit 'zwemmen' van aanvragers hangt natuurlijk ook samen met het gegeven dat maar een beperkt deel van de aanvragers de weg naar de ondersteuningsmogelijkheden weet te vinden. Verder noemen diverse aanvragers nog dat de aanvraagprocedure toegankelijker gemaakt zou moeten worden. Daarbij doelen ze op het verlichten van de administratieve belasting waarmee het indienen van een aanvraag op dit moment gepaard gaat (zie hiervoor).

6. Toepasbaarheid PxQ-systematiek

6.1 Inleiding

Bij de provincie zijn in de afgelopen periode veranderingen overwogen om (de aanvraag-procedure van) de regeling bewonersinitiatieven te vereenvoudigen. Een van de mogelijkheden die daarbij de revue zijn gepasseerd is de zogenoemde PxQ-systematiek. Deze systematiek komt erop neer dat er voor bepaalde typen activiteiten, bijvoorbeeld de organisatie van een bijeenkomst, vaste subsidiebedragen (P) verkregen kunnen worden. De totale subsidie voor dergelijke activiteiten hangt dan direct samen met het aantal malen (Q) dat de betreffende activiteiten uitgevoerd worden.

Gezien het feit dat een belangrijk doel van de evaluatie was om de mogelijkheden te verkennen om tot vereenvoudiging van de aanvraagprocedure te komen, zijn we nagegaan of toepassing van de PxQ-systematiek hier soelaas kan bieden. In paragraaf 6.2 zijn de uitkomsten ervan weergegeven.

6.2 Gelijksortige activiteiten

In deze paragraaf focussen we op een tweetal onderwerpen. Allereerst zijn we, voor (46) aanvragen uit 2017 die eind oktober gehonoreerd waren, nagegaan in hoeverre er bepaalde typen activiteiten te identificeren zijn die met een zekere frequentie voorkomen in de gehonoreerde aanvragen. Dit is immers een belangrijke randvoorwaarde voor een succesvolle toepassing van de PxQ-systematiek. Werken met lump sum bedragen voor bepaalde typen activiteiten is weinig zinvol indien dergelijke activiteiten maar in een zeer beperkt deel van de aanvragen uitgevoerd worden.

Wanneer bepaalde typen activiteiten met enige regelmaat voorkomen in aanvragen voor de regeling bewonersinitiatieven dan zijn we vervolgens nagegaan of de betreffende activiteiten inhoudelijk redelijk vergelijkbaar zijn. Ook dit is een belangrijke randvoorwaarde om de PxQ-systematiek zinvol toe te kunnen passen. Zo kan het zijn dat in diverse projecten bijeenkomsten worden georganiseerd. Indien bijeenkomsten inhoudelijk en/of qua omvang echter sterk verschillen dan is het niet reëel om per bijeenkomst een uniform subsidiebedrag te verstrekken. Een deel van de projectuitvoerders zou hier dan (veel) tekort aan komen terwijl tegelijkertijd een ander deel van de projectuitvoerders 'overgefinancierd' wordt.

Bij het screenen van de typen activiteiten is in de eerste plaats onderscheid gemaakt tussen enerzijds investeringen en anderzijds activiteiten. Zoals in hoofdstuk 2 aangegeven, heeft de provincie tussentijds besloten om 'sec' investeringen niet langer te subsidiëren vanuit de regeling bewonersinitiatieven. Investerings zijn alleen nog maar bij hoge uitzondering, namelijk wanneer zij noodzakelijk zijn voor de uitvoering van activiteiten, subsidiabel. Het toepassen van de PxQ-methode ligt in dit geval dan ook per definitie niet voor de hand op investeringen.

We hebben dan ook nader ingezoomd op de te organiseren activiteiten binnen de gehonoreerde projectaanvragen. Telkens als we in het projectplan of onderliggende begroting een nieuw type activiteit aantreffen, hebben we deze aan de typologie toegevoegd. Dit heeft geresulteerd in de volgende hoofdtypen van projectactiviteiten, namelijk:

- a. Investerings
- b. Buitenactiviteiten (zoals wandel- en fietstochten)
- c. Cursus- en workshopactiviteiten
- d. Sportactiviteiten
- e. Culturele activiteiten (zoals muziek, theater en dans)
- f. (Moes)tuinieren
- g. Zorg en dagbesteding
- h. Netwerkactiviteiten
- i. Informatieverspreiding
- j. Vrijwilligersactiviteiten (coördineren, trainen en/of werven van vrijwilligers)
- k. Vervoersactiviteiten
- l. Evaluatie en onderzoek
- m. Overige en niet gedefinieerde activiteiten

In schema 6.1 is weergegeven in welke mate we deze hoofdtypen van gesubsidieerde projectactiviteiten hebben aangetroffen in de (46) gescreende projectaanvragen.

Schema 6.1 Voor komen onderscheiden hoofdtypen activiteiten in geanalyseerde aanvragen

Project	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													
14													
15													
16													
17													
18													
19													
20													
21													
22													
23													
24													
25													
26													
27													

28													
29													
30													
31													
32													
33													
34													
35													
36													
37													
38													
39													
40													
41													
42													
43													
44													
45													
46													
Totaal	23	3	7	2	4	3	2	2	1	4	2	1	7

Op grond van bovenstaand schema kan een aantal conclusies worden getrokken. In de eerste plaats blijken er **vooral investeringen** te zijn gesubsidieerd. Bij zestien gehonoreerde aanvragen ging het enkel om investeringen (die dus voor de PxQ-methodiek niet interessant zijn). In nog eens zeven projecten ging het om investeringen in combinatie met activiteiten. In de tweede plaats is er sprake van een **grote spreiding** over de overige typen. Van de elf overige hoofdtypen (anders dan investeringen) zijn er maar enkele typen die bij de onderzochte aanvragen in enigerlei mate voorkomen. Houden we de grens van minimaal vier projecten aan, dan gaat het om de volgende hoofdtypen, namelijk:

- cursus- en workshopactiviteiten (7 keer);
- culturele activiteiten (4 keer);
- vrijwilligersactiviteiten (eveneens 4 keer).

In het onderstaande beschouwen we deze typen nader. Daarbij toetsen we ook in hoeverre de kosten voor deze activiteiten vergelijkbaar zijn. Ook dit is een voorwaarde om de PxQ-methodiek toe te kunnen passen. Immers, een grote spreiding in de kosten duidt erop dat er (blijkbaar) op geheel verschillende wijzen invulling kan worden gegeven aan de betreffende activiteiten. In tabel 6.1 geven we inzicht in de activiteiten op het gebied van cursussen en workshops. In de tabel valt op dat bij een aantal projecten het aanbod van cursussen niet uitputtend is weergegeven of nader gedefinieerd is. In die gevallen is dan ook niet bij voorbaat vast te stellen om hoeveel cursussen of workshops het gaat. Daarnaast lopen de kosten van de activiteiten, zoals weergegeven in de projectbegroting, behoorlijk uiteen.

Tabel 6.1 Inhoud en kosten cursus- en workshopactiviteiten

Beschrijving activiteit(en)	Begrote kosten
Vitaliteitsmarkt met workshops over gezondheid en beweging	€ 4.429
Materiaal/voorbereiding kookworkshop en een cursus wijnproeven	€ 2.000
Computercursus voor ouderen	€ 18.649
Diverse cursussen, waaronder EHBO-cursus, communicatiecursus en workshop teambuilding	€ 9.230
Kookworkshops onder begeleiding van een diëtist	€ 1.825
Diverse cursussen, waaronder EHBO-cursus, fietscursus, lifestyle-cursus en cursus empowerment voor jongeren	€ 9.350
Niet nader gedefinieerde cursussen voor zoeken naar verbinding tussen statushouders en autochtone Nederlanders	€ 4.400

Op een vergelijkbare wijze is in tabel 6.2 een analyse gemaakt van het hoofdtype 'culturele activiteiten'. Uit de beschrijving van de activiteiten blijkt dat het gaat om uiteenlopende typen evenementen en voorstellingen. De grote diversiteit komt ook tot uitdrukking in de begrootte kosten van deze activiteiten.

Tabel 6.2 Inhoud en kosten culturele activiteiten

Beschrijving activiteit(en)	Begrote kosten
Opzetten van een festival met dans-, toneel- en muziekovertredens	€ 127.550
Interactieve theatervoorstelling op basis van interviews met migranten en autochtone Nederlanders	€ 26.001
Theatervoorstelling over de komst van statushouders in het dorp	€ 16.753
Organiseren van een evenement in het dorp met muziek, theater en diverse activiteiten	€ 42.000

Een vergelijkbare conclusie kan ook worden getrokken over het derde hoofdtype activiteiten (dat in zekere mate voorkomt in de ondersteunde projecten), namelijk de vrijwilligersactiviteiten (zie tabel 6.3). Bezien we bovendien inhoud van de activiteiten dan valt op dat deze niet echt zijn geëxpliciteerd in concrete eenheden (zoals het aantal te bereiken vrijwilligers, dag(del)en coördinatie-activiteiten of fte aan in te zetten capaciteit).

Tabel 6.3 Inhoud en kosten vrijwilligersactiviteiten

Beschrijving activiteit(en)	Begrote kosten
Vrijwilligers trainen voor lokale projecten onder kwetsbare bevolkingsgroepen in een sociaal isolement	€ 110.449
Coördineren van vrijwilligers onder statushouders	€ 34.810
Coördineren van samenwerking tussen vrijwilligers onder statushouders en autochtone Nederlanders	€ 48.999
Vrijwilligers opleiden die statushouders begeleiden bij het zoeken naar diverse activiteiten en cursussen die aangeboden worden	€ 45.089

De bovenstaande bevindingen maakt dat de PxQ-methodiek niet met succes kan worden toegepast bij de subsidieregeling bewonersinitiatieven. De variatie van ondersteunde activiteiten is te groot om met deze systematiek de gewenste vereenvoudiging te kunnen realiseren.

7. Conclusies en bouwstenen voor de toekomst

7.1 Inleiding

In dit afsluitende hoofdstuk formuleren we allereerst de conclusies die aan de hand van de voorgaande bevindingen kunnen worden getrokken (paragraaf 7.2). Vervolgens presenteren we in paragraaf 7.3 de bouwstenen voor de toekomst in de vorm van concrete aanbevelingen.

7.2 Samenvattende conclusies

Aanleiding en aanpak evaluatie

In oktober 2016 heeft de provincie Gelderland de Subsidieregeling Bewonersinitiatieven opengesteld. Vanuit deze regeling wordt subsidie verstrekt aan projecten van bewoners die bijdragen aan de sociale samenhang in de woonomgeving. De bedoeling was om een eenvoudige en laagdrempelige regeling voor de ondersteuning van dergelijke initiatieven in het leven te roepen. De praktijk leerde echter dat veel aanvragen worden afgewezen en de uitvoering veel inzet aan de kant van de provincie vergt. Vandaar dat de provincie Bureau Bartels heeft gevraagd om de regeling extern te evalueren. Hiervoor is deskresearch verricht, zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van de provincie en de Leefbaarheidsalliantie en zijn 50 aanvragers – 29 deelnemers en 21 afgewezenen – geïnterviewd. De respons onder de aanvragers bedroeg 91%.

Bereik

De regeling bewonersinitiatieven voorziet in een behoefte. Dit blijkt uit het grote aantal ingediende aanvragen: tot eind 2017 waren ruim 170 aanvragen ingediend. Het honoreringspercentage is blijven steken op 45%. Dit betekent dat meer dan de helft van de aanvragen de 'eindstreep niet haalde', omdat ze werden afgewezen of door de aanvragers werden ingetrokken. In 2016 bleek budgetuitputting de belangrijkste afwijzingsgrond te zijn. In 2017 werden aanvragen vooral afgewezen vanwege het feit dat de projecten inhoudelijk en/of qua typen activiteiten niet pasten.

De projecten die wel financieel ondersteund worden vanuit de regeling, verlopen in overgrote meerderheid volgens plan. Bij enkele projecten doen zich knelpunten in de realisatie voor. Ongeveer twee derde van de afgewezen projecten heeft een vervolg gehad, maar vaak wel in gewijzigde (afgeslankte) vorm. Een deel van de afgewezenen is erin geslaagd om alsnog financiering te krijgen, meestal van de gemeente. De overige een derde van de afgewezen projectinitiatieven is niet van de grond gekomen.

Informatievoorziening

Contacten met gemeenten en de website van de provincie Gelderland zijn relatief gezien belangrijke kanalen waarmee aanvragers op het spoor gezet worden van de regeling bewonersinitiatieven. Daarentegen spelen de (website van de) Leefbaarheidsalliantie Gelderland, de Initiatievenkaart en (subsidie)adviseurs hierin maar een bescheiden rol.

Voor zover de doelgroep van de regeling bewonersinitiatieven daar zicht op heeft, bestaat er veelal tevredenheid over de wijze waarop er bekendheid is gegeven aan dit initiatief. Het belangrijkste verbeterpunt dat wat dit aangaat uit de evaluatie naar voren komt is dat er meer bekendheid aan deze regeling gegeven kan worden. Verder is het voor een ruime meerderheid van de aanvragers ook wel duidelijk welke typen projecten vanuit de regeling ondersteund kunnen worden. Alleen rondom de vraag wat onder leefbaarheid verstaan

dient te worden en wanneer investeringen subsidiabel zijn, bestaat de nodige onduidelijkheid. Deels is dit inmiddels ondervangen omdat de term 'leefbaarheid' verwijderd is uit de doelstelling van de regeling en voor investeringen in gemeenschapsvoorzieningen een specifieke regeling in het leven is geroepen.

Inhoud van de regeling

De regeling bewonersinitiatieven sluit inhoudelijk goed aan bij de behoeften die in het veld leven. Zo kunnen vrijwel alle voorwaarden van deze regeling rekenen op draagvlak vanuit de doelgroep. De enige dissonant hierin betreft de voorwaarde dat investeringen alleen onder stringente voorwaarden subsidiabel zijn. Dit duidt er overigens ook op dat een belangrijk deel van de doelgroep blijkbaar onbekend is met het gegeven dat voor een deel van de investeringen – namelijk in gemeenschapsvoorzieningen – alternatief instrumentarium beschikbaar is.

Verder is het zo dat bij een ruime meerderheid van de aanvragers het projectidee al leefde voordat zij de regeling bewonersinitiatieven in het vizier kregen. Aanvragers zijn dus niet massaal projectvoorstellen gaan ontwikkelen vanwege de subsidie. De belangrijkste redenen om een beroep op de regeling te doen waren dan ook dat de projectideeën van aanvragers goed aan bleken te sluiten bij de inhoud van de regeling en dat het met de subsidie mogelijk werd om de betreffende projectactiviteiten uit te gaan voeren.

Aanvraagprocedure

Uit de evaluatie blijkt dat bewoners(organisaties) vooral zelf het initiatief hebben genomen om een projectvoorstel voor de regeling bewonersinitiatieven te ontwikkelen. Ook de uitwerking van hun projectinitiatieven hebben de aanvragers veelal op eigen kracht gedaan. Dit wordt mede veroorzaakt door het gegeven dat een belangrijk deel van de aanvragers zich onbewust is van de mogelijkheden tot ondersteuning bij het ontwikkelen van een aanvraag. Minder dan een op de vijf geraadpleegde aanvragers heeft zich dan ook laten ondersteunen door de Leefbaarheidsalliantie. Uit deze resultaten kan dus worden geconcludeerd dat de 'verbinding' of 'kruisbestuiving' tussen de Leefbaarheidsalliantie enerzijds en de regeling bewonersinitiatieven anderzijds vooralsnog (zeer) bescheiden is. Voor de Leefbaarheidsalliantie is formeel ook geen rol weggelegd bij de uitvoering van de regeling. Dit laatste leidt in zekere zin ook tot verkeerde verwachtingen over en weer tussen provincie en Leefbaarheidsalliantie.

Relatief gezien doen deelnemers vaker een beroep op externe ondersteuning dan afgewezenen. Dit duidt erop dat het benutten van externe ondersteuning 'loont' in die zin dat het de slaagkans van de projectaanvraag (blijkbaar) vergroot. Dit spoort met de redenen die ongeveer een derde deel van de aanvragers heeft gegeven om wel een beroep op externe ondersteuning te doen. Het 'vergroten van de slaagkans van de aanvraag' springt daar duidelijk als reden bovenuit. Aanvragers doen met name een beroep op externe ondersteuning om zo het plan beter te onderbouwen en voor het indienen van de subsidieaanvraag. Aanvragers die ervaring hebben met externe ondersteuning zijn daar veelal (zeer) tevreden over.

Ongeveer een derde deel van de aanvragers heeft het doen van de subsidieaanvraag als (zeer) lastig ervaren. Voor deze aanvragers zijn vooral de hoeveelheid gevraagde gegevens alsmede het opstellen en uitwerken van de begroting en/of het projectplan hier debet aan. Dit zijn dan ook de aspecten die vooral bijdragen aan de (hoge) administratieve lasten die ongeveer de helft van de aanvragers ervaart van de regeling bewonersinitiatieven.

Samenhangend met het voorgaande blijkt uit de evaluatie dat een belangrijk deel van de aanvragers er niet in slaagt om een aanvraag in te dienen die direct aansluit bij de wensen en bedoelingen van de provincie Gelderland. Bijna twee derde deel van de aanvragers heeft dan ook te maken gehad met verzoeken van de provincie om zaken te verduidelijken en/of om aanvullende gegevens aan te leveren. Dit duidt erop dat de regeling niet alleen voor aanvragers maar ook voor de provincie Gelderland zelf 'bewerkelijk' is. De termijn die de provincie Gelderland nodig heeft voor de beoordeling van aanvragen blijkt veelal geen knelpunten op te leveren voor aanvragers.

Ervaring met afwijzingen

Uit de evaluatie kan worden geconcludeerd dat de communicatie over de redenen voor afwijzing van (een deel van) de aanvragen over het algemeen goed verloopt. Bijna driekwart van de afgewezenen heeft dan ook gemeld dat de afwijzingsgronden op zich duidelijk voor hen waren. De meest frequent genoemde afwijzingsgrond was daarbij dat projectactiviteiten niet subsidiabel waren. Ondanks deze duidelijkheid over de afwijzingsgronden blijkt het draagvlak daarvoor onder afgewezenen beperkt te zijn. Ongeveer driekwart van de afgewezenen kon zich namelijk niet vinden in de redenen voor afwijzing zoals die door de provincie zijn gegeven. Deze afgewezenen vonden de afwijzing bijvoorbeeld onvoldoende gemotiveerd of waren van mening dat vergelijkbare initiatieven wel vanuit de regeling ondersteund waren.

Informatieverplichtingen

Na honorering van de aanvraag en de uitbetaling van de subsidie die kort daarop volgt, geldt dat deelnemers verplicht zijn om informatie over hun project op de Initiatievenkaart te zetten. Dit blijkt in de praktijk niet vanzelf te gaan. De helft van de aanvragers had dit ten tijde van de evaluatie inmiddels gedaan. Ruim een derde van de aanvragers is dit wel van plan, maar heeft dit vanwege tijdgebrek of omdat de realisatie nog bezig is, vooralsnog achterwege gelaten. Enkele aanvragers zijn zich niet bewust van deze verplichting. De Initiatievenkaart in de huidige opzet heeft als belangrijk nadeel dat ook projectactiviteiten geplaatst zijn die (inmiddels) niet (meer) subsidiabel zijn. Dit kan tot verwarring leiden.

Borging

De resultaten van de evaluatie duiden erop dat een aanzienlijk deel van de projectactiviteiten, die vanuit de regeling bewonersinitiatieven ondersteund zijn, gecontinueerd gaat worden. Om dit te realiseren streven projectuitvoerders er bijvoorbeeld naar om bepaalde projectactiviteiten zichzelf financieel te laten 'bedruipen' of om hiervoor andere fondsen of middelen te verwerven.

Behoeften aan aanpassingen

Over het algemeen is de doelgroep tevreden over de regeling bewonersinitiatieven. Zo was op het moment van de evaluatie een meerderheid van zowel de deelnemers als de afgewezenen voornemens om opnieuw een aanvraag voor de regeling in te dienen. Bovendien zou het overgrote deel van de aanvragers andere bewoners(groepen) positief adviseren om eveneens een beroep op de regeling te doen.

Bij de doelgroep leeft wel de behoefte om verbeteringen in de voorlichting en communicatie rondom de regeling door te voeren. Ruim de helft van de aanvragers is daar namelijk voorstander van. Het meest genoemde verbeterpunt daarbij is dat (veranderingen in) de voorwaarden meer verduidelijking verdienen. Daarnaast pleiten deze aanvragers ook voor

het geven van meer bekendheid aan de regeling. De regeling blijkt inhoudelijk (vrij) goed aan te sluiten bij de behoeften van de doelgroep. Minder dan een kwart van de aanvragers heeft dan ook wensen voor aanpassingen in de inhoud van de regeling. Deze aanvragers zouden het met name toejuichen indien vanuit de regeling ook investeringen financieel ondersteund zouden kunnen worden.

Bij bijna een derde deel van de aanvragers leeft de wens tot veranderingen in de begeleiding van aanvragers. Uit een nadere analyse blijkt dat de betreffende aanvragers waarschijnlijk onbekend zijn met de al beschikbare ondersteuning. Er wordt vanuit deze aanvragers namelijk vooral gepleit voor meer mogelijkheden voor ondersteuning terwijl uit de evaluatie gebleken is dat het feitelijk gebruik van de beschikbare ondersteuning (zeer) beperkt is. Ten slotte zou ruim de helft van de aanvragers graag wijzigingen doorgevoerd willen zien in de aanvraag- en beoordelingsprocedure. Bij deze aanvragers leeft vooral de behoefte aan meer tussentijdse contactmomenten met de provincie c.q. met personen die goed zicht hebben op de inhoud van de regeling. Ook in dit geval is waarschijnlijk weer sprake van onbekendheid met de mogelijkheden die wat dit aangaat al voorhanden zijn.

Toepasbaarheid PxQ-systematiek

Als onderdeel van de evaluatie is ook nagegaan of in het kader van de vereenvoudiging de PxQ-systematiek kan worden toegepast bij de subsidieregeling bewonersinitiatieven. Bij deze systematiek worden vaste subsidiebedragen uitgekeerd voor bepaalde typen, gelijksoortige activiteiten. Uit een analyse van 46 projectaanvragen blijkt dat aan twee belangrijke voorwaarden voor toepassing van deze systematiek – een zekere frequentie en een inhoudelijke vergelijkbaarheid van activiteiten – niet wordt voldaan.

7.3 Bouwstenen voor de toekomst

Op grond van de voorgaande uitkomsten reiken we enkele bouwstenen voor de toekomstige organisatie en uitvoering van de regeling bewonersinitiatieven aan. In het onderstaande presenteren we deze bouwstenen in de vorm van aanbevelingen. Daarbij formuleren we telkens eerst de aanbeveling en daaronder de onderbouwing om tot deze aanbeveling te komen.

- 1. Maak aan de hand van concrete voorbeelden duidelijk welk type projectactiviteiten wel en welke niet gesubsidieerd worden vanuit de regeling bewonersinitiatieven.**

Toelichting

In de Subsidieregeling Bewonersinitiatieven is omschreven welke doelstelling de provincie voor ogen heeft en welke projectactiviteiten al dan niet voor subsidie in aanmerking komen. Desondanks zijn in de afgelopen periode veel aanvragen ingediend die inhoudelijk of qua typen activiteiten niet bleken te passen bij de regeling. Ook de tussentijdse aanpassingen in de doelstelling en de typen subsidiabele activiteiten zijn hier mogelijk debet aan. Vandaar dat in de toekomstige informatievoorziening goed toegelicht dient te worden wat de provincie vanuit de regeling wil ondersteunen. Daarbij kan gedacht worden aan een (ook qua taalgebruik) eenvoudige brochure, waarin aan de hand van enkele concrete voorbeelden uit de afgelopen periode wordt geïllustreerd wat wel en wat niet subsidiabel is (en waarom).

2. Formaliseer de rol van de Leefbaarheidsalliantie bij de uitvoering van de regeling bewonersinitiatieven.

Toelichting

Uit de gesprekken bij de provincie en de Leefbaarheidsalliantie blijkt dat de verwachtingen over en weer niet geheel overeenkomen. Zo werd aan de kant van de provincie verwacht dat de Leefbaarheidsalliantie een belangrijke rol speelt in de bekendmaking van en de 'toeleiding' van aanvragen naar de regeling. Uit de evaluatie blijkt dat dit maar in bescheiden mate het geval is. De Leefbaarheidsalliantie ziet daarentegen geen formele rol voor zichzelf weggelegd bij het uitdragen van de regeling en het begeleiden van aanvragers. In voorkomende gevallen wordt de regeling wel onder de aandacht gebracht als projectinitiatieven passen en de initiatiefnemers om subsidiemogelijkheden vragen. Het ligt voor de hand om de rol van de Leefbaarheidsalliantie bij de uitvoering van de regeling alsnog te formaliseren. De (regioteams van de) Leefbaarheidsalliantie kunnen namelijk een belangrijke rol spelen in het verminderen van het aantal afwijzingen en verlichting van de administratieve belasting voor bewonersinitiatieven die een beroep op de regeling willen doen (zie enkele van de navolgende aanbevelingen).

3. Overweeg een vorm van intake bij de Leefbaarheidsalliantie.

Toelichting

Een belangrijk deel van de aanvragen wordt door de bewonersinitiatieven zonder externe ondersteuning opgesteld en zonder een vorm van toetsing vooraf op de kans op slagen ingediend. Dit is een van de verklaringen voor het grote aandeel afwijzingen bij de regeling bewonersinitiatieven. Om het honoreringspercentage omhoog te krijgen zou overwogen kunnen worden om een intake bij de Leefbaarheidsalliantie verplicht te stellen. Projectideeën kunnen dan in een vroegtijdig stadium – zonder dat zij al op papier zijn gezet of in een aanvraagformulier verwerkt – langs 'de meetlat' van de regeling worden gelegd. Dit biedt verschillende voordelen. Allereerst kunnen met een dergelijke intake niet-passende projectinitiatieven vroegtijdig 'afgevangen' worden. In het verlengde hiervan wordt voorkomen dat potentiële aanvragers veel energie steken in aanvragen die bij voorbaat kansloos zijn. De Leefbaarheidsalliantie kan bovendien projectideeën die niet passen bij de regeling bewonersinitiatieven op een andere manier ondersteunen dan wel doorgeleiden naar andere regelingen (zoals de nieuwe regeling voor vernieuwingen van gemeenschapsvoorzieningen).

Als de provincie in samenspraak met de Leefbaarheidsalliantie besluit om de intake door laatstgenoemde organisatie te laten verrichten, zal nog wel 'geïnvesteed' moeten worden in kennis over al dan niet geschikte projecten. Op dit moment hebben nog niet alle betrokkenen bij de Leefbaarheidsalliantie voldoende kennis om goed te kunnen adviseren over de kans van slagen voor de regeling.

4. Laat aandragers na een positieve intake een project-A4-tje invullen met de belangrijkste kenmerken van het projectidee.

Toelichting

Als uit de intake blijkt dat het projectidee mogelijk in aanmerking komt voor subsidie vanuit de regeling bewonersinitiatieven, dan zou(den) de initiatiefnemer(s) – als tweede stap – een eenvoudig project-A4-tje in kunnen vullen. Deze beknopte projectomschrijving heeft weliswaar nog geen status van een formele aanvraag, maar kan benut worden om een

eerste inhoudelijke toets van het projectidee uit te voeren (zie volgende aanbeveling). De format zoals gebruikt wordt bij de nieuwe Erfgoed-regeling (waarop elf velden ingevuld dienen te worden) kan daarbij als model staan.

5. Organiseer – als tweede ‘filter’ – een persoonlijk contactmoment met de aanvrager(s) van het projectidee.

Toelichting

Via de voornoemde intake door de Leefbaarheidsalliantie (zie aanbeveling 3) zal een belangrijk deel van de niet-passende projectideeën voortijdig afgevangen kunnen worden. Met de initiatiefnemers van projectideeën die in de intake de eerste toets hebben doorstaan kan vervolgens een persoonlijk contactmoment ingelast worden. Dit door een werkgroep of commissie te vormen die in de gelegenheid wordt gesteld om vragen over het aangereikte project-A4-tje te stellen aan de initiatiefnemer(s). Door periodiek een dag of dagdeel te plannen waarop elk half uur een nieuw project-A4-tje besproken wordt, kan op efficiënte wijze een groot aantal projectideeën inhoudelijk getoetst worden. Aan de hand van de antwoorden op hun vragen kan de werkgroep/commissie een goede inschatting maken van de kansrijkheid van een eventuele subsidieaanvraag en eventueel nog een aantal niet-passende ideeën ‘afvangen’. Bovendien komt dit tegemoet aan de wens van een deel van de aanvragers om vooraf meer persoonlijk contact met de provincie te hebben.

Na de bespreking kan dan een schriftelijke terugkoppeling aan elk van de initiatiefnemers worden gegeven, waarin aandacht wordt besteed aan de volgende zaken:

- het projectidee is wel of niet kansrijk voor de regeling bewonersinitiatieven;
- indien het projectidee kansrijk dan uitnodigen voor het indienen van een formele subsidieaanvraag;
- eventuele aandachtspunten die voor deze aanvraag worden meegegeven;
- hulp vanuit de Leefbaarheidsalliantie in het vooruitzicht stellen bij de verdere uitwerking van het projectidee tot een formele subsidieaanvraag (zie volgende aanbeveling).

6. Organiseer ‘hands-on’ ondersteuning vanuit de Leefbaarheidsalliantie bij het uitwerken van het projectidee tot een subsidiewaardige aanvraag.

Toelichting

Het opstellen van de subsidieaanvraag voor de regeling bewonersinitiatieven blijkt in de praktijk voor de doelgroep geen sinecure te zijn. Hoewel recent al wel enige ‘verlichting’ is gegeven (in die zin dat een onderliggend projectvoorstel niet meer verplicht is en de programma-specifieke vragen zijn geïntegreerd in het aanvraagformulier), zal een deel van de aanvragers baat hebben bij ondersteuning bij het opstellen van de subsidieaanvraag. Met name het opstellen van een sluitende begroting blijkt voor deel van hen lastig te zijn (zie ook aanbeveling 7). Om die reden zou aangeboden kunnen worden om desgewenst een beroep te doen op de Leefbaarheidsalliantie. Zo kan niet alleen de administratieve lasten voor de aanvragers worden verminderd maar ook de belasting aan de kant van de provincie. Verwacht mag namelijk worden dat veel minder incomplete aanvragen worden ingediend als enige vorm van ondersteuning in het voortraject worden georganiseerd.

7. Reik één of meerdere voorbeelden van een juist opgestelde begroting aan.

Toelichting

Uit de evaluatie blijkt dat het opstellen van een sluitende begroting voor de subsidieaanvraag als lastig wordt ervaren (dit schijnt overigens breder te spelen bij min of meer vergelijkbare provinciale regelingen). Naast het bieden van hulp bij het opstellen van de subsidieaanvraag (zie vorige aanbeveling) zouden ook enkele exemplarische voorbeelden van projectbegrotingen kunnen worden uitgewerkt en beschikbaar worden gesteld. Zo kunnen aanvragers zien hoe een dergelijke begroting eruit dient te zien en wat hierbij belangrijke aandachtspunten zijn. Dergelijke voorbeeldbegrotingen kunnen opgenomen worden in de brochure – zie aanbeveling 1 – en/of als separate ‘producten’ beschikbaar worden gesteld (via de website van de provincie en Leefbaarheidsalliantie).

8. Laat de Leefbaarheidsalliantie periodiek follow-up contact leggen met uitvoerders van gehonoreerde projecten.

Toelichting

Bij de regeling bewonersinitiatieven is – conform het algemene subsidiekader van de provincie – sprake van een licht regime wat betreft de verantwoording van de besteding van de subsidie. Na honorering van de aanvraag wordt de subsidie uitgekeerd en hoeven begunstigten geen verantwoording over de besteding van de subsidie af te leggen (wel moeten ze informatie op de Initiatievenkaart plaatsen, zie hieronder). Het ontbreken van administratieve lasten na de toekenning van de subsidie wordt erg gewaardeerd door de aanvragers. Een nadeel hiervan is wel dat er bij de provincie geen zicht is op de voortgang van de gehonoreerde projecten. De verplichte plaatsing van projectgegevens op de Initiatievenkaart voorziet hierin namelijk niet. Vandaar dat overwogen kan worden om periodiek – bijvoorbeeld eens per half jaar – een (telefonisch) contactmoment in te lassen vanuit de Leefbaarheidsalliantie. Dit om na te gaan hoe de uitvoering verloopt en of er eventueel nog knelpunten worden ervaren waarbij vanuit de Leefbaarheidsalliantie hulp kan worden aangeboden. Een dergelijke ‘lichte’ vorm van follow-up staat dan niet in het teken van controle, maar van het verder brengen van de projecten mochten belemmeringen in de uitvoering worden ervaren.

9. Zet de Initiatievenkaart niet in de huidige opzet voort.

Toelichting

Projectuitvoerders zijn verplicht om informatie over het gehonoreerde project op de zogenoemde Initiatievenkaart te plaatsen. Rondom deze verplichting doen zich verschillende problemen voor. Allereerst blijkt het plaatsen van informatie op de Initiatievenkaart niet bij elke projectuitvoerder op het netvlies te staan. Bovendien is het bij hen niet altijd duidelijk wanneer de informatie moet worden geplaatst (direct na honorering of pas na afloop van de realisatie van het project). Daarnaast kan de wel geplaatste informatie op de Initiatievenkaart voor verwarring zorgen. Doordat de gehonoreerde projecten dikwijls onderdeel van een groter initiatief zijn, wordt ook informatie over niet-subsidiabele activiteiten op de site geplaatst. Bovendien staan – door de tussentijdse aanpassingen in de regeling – op dit moment ook gehonoreerde projecten op de site die nu niet meer voor subsidie in aanmerking zouden komen. Dit schept onduidelijk over wat nu wel en wat niet vanuit de regeling wordt ondersteund. Kortom: het ligt niet voor de hand om de Initiatievenkaart in de huidige opzet voort te zetten.

- 10.** Vraag projectuitvoerders als vorm van terugkoppeling een fotocollage van de gesubsidieerde activiteiten aan te reiken.

Toelichting

Om zicht te krijgen op de realisatie van gehonoreerde projecten kan overwogen worden om projectuitvoerders te verplichten om, na de realisatie van hun project, een fotocollage op te sturen of op een website te plaatsen. Naast het feit dat dit hiervan een 'lichte' vorm van controle uit zal gaan, krijgt de provincie hiermee direct bruikbaar promotiemateriaal over de ondersteuningsmogelijkheden van de regeling aangereikt.

- 11.** Informeer gemeenten over de op handen zijnde veranderingen in de regeling bewonersinitiatieven.

Toelichting

Gemeenten blijken een belangrijke rol te spelen in de toeleiding van bewonersinitiatieven naar de regeling. Uit de evaluatie bleek dat de meeste aanvragers via de gemeente op het spoor van de regeling zijn gezet. Mocht de provincie besluiten om voor de intake (aanbeveling 3) en de begeleiding van aanvragers (aanbeveling 6) een beroep op de Leefbaarheidsalliantie te doen, dan is het van belang om gemeenten goed te informeren over deze veranderingen.

- 12.** Schenk geen verdere aandacht aan het implementeren van de PxQ-systematiek bij de regeling bewonersinitiatieven.

Toelichting

Uit de evaluatie blijkt dat de PxQ-methodiek niet kan worden toegepast om tot vereenvoudigingen in de subsidieaanvragen en de beoordeling van deze aanvragen te komen. Een analyse van gehonoreerde projectactiviteiten wijst namelijk uit dat aan twee belangrijke voorwaarden voor toepassing van deze methodiek niet wordt voldaan, namelijk een zekere frequentie van projectactiviteiten en een grote mate van inhoudelijke vergelijkbaarheid van activiteiten. De regeling bewonersinitiatieven kenmerkt zich vooral door de grote variatie aan projectactiviteiten.

Bijlage I Geraadpleegde sleutelpersonen

Mirjam Arends	Plattelandsjongeren Gelderland
Any van Beek	Provincie Gelderland
Petra Dhont	Provincie Gelderland
Carla van Dijk	Spectrum, partner met elan
Robert Haaijk	Provincie Gelderland
Lex Hoefsloot	Vereniging Dorpshuizen en Kleine Kernen Gelderland
Gerrit Kapteijns	Spectrum, partner met elan
Jennifer van Leur	Zorgbelang Gelderland
Sabine Materman	Provincie Gelderland
Petra Pouwels	Zorgbelang Gelderland
Bianca Roelink	Provincie Gelderland
Tim Smit	Provincie Gelderland
Janda van der Veen	Provincie Gelderland
